

Konservaattori-

liiton lehti nro 93 2/2008

2008

Julkaisija:

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry
Nordiska konservatorförbundets Finska sektionen rf
Annankatu 16 B 50
00120 Helsinki

Toimituskunta:

Katri Kurkela, vastaava toimittaja, gsm: 040 581 1804
anukatri@nic.fi

Katariina Melvas, vastaava toimittaja, gsm: 050 556 96 50
Keijukaisten polku 11 D 45
00820 Helsinki
k.melvas@gmail.com

Heidi Wirilander, toimittaja, taittaja, tekninen toteutus
Halkosuontie 93 B
00660 Helsinki
heidi.wirilander@yahoo.com

Lehtien aikataulu:

Numero	Aineistopäivä	Ilmestymispäivä	Päätoimittajat
92 1/2008	7.2.2008	28.2.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas
93 2/2008	8.5.2008	30.5.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas
94 3/2008	4.9.2008	26.9.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas
95 4/2008	30.11.2008	22.12.2008	Katri Kurkela ja Katariina Melvas

Painovuosi 2008
ISSN 0780-0223

Levikki:
300 kpl
4 numeroa vuodessa
monistekoko A5/pysty

Painopaikka:
Kopio-Niini
Lönnrotinkatu 32 D
00180 Helsinki

Ilmoitukset:
Valmiit monistuskelpoiset mustavalkoiset 1:1
koossa tai sähköisesti toimitetut

2/1 sivu 120 euroa
1/1 sivu 60 euroa
1/2 sivu 30 euroa
takasivu 100 euroa

liitesivut sopimuksen mukaan

Mainostilamyynti:
Heidi Wirilander, gsm: 040 533 4915

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry ja Konservaattoriliiton lehti eivät vastaa artikkelien ja ilmoitusten sisällöstä.

Lehden toimitus varaa oikeuden muokata aineistoa.

Sisältö

Puheenjohtajan palsta

- Riitta Koskivirta: Kesäiset terveiset!4

Toimituksen sananen

- Katri Kurkela ja Katariina Melvas5

Virallinen osuus

- PKL Suomen osasto ry:n hallituksen vuosikatsaus 2007.....6
- PKL Suomen osasto ry:n toimintakertomus 200710
- Kevätkokouspöytäkirja 200812
- Hallituksen tiedote!15
- In memoriam Anne Helenius16

Teemasivut

- Katri Kurkela & Katariina Melvas: Yrittäjyyden tema-artikkelit18

Artikkelit

- Heidi Tammelin: Vihdin museon kokoelmanhallinnasta.....29
- Heidi Wirilander: Kokoelmaturvallisuus kirkkorakennuksissa35

Museovirasto tiedottaa

- Lea Murto-Orava46

Kannen kuva: Heidi Wirilander, 2007: Alppilan kirkon pesutuvan vuodelta 1957 peräisin oleva pyykinpesukone.

Kesäiset terveiset!

Yhdistyksen kevään koulutuspäivä ja vuosikokous pidettiin 14.3. Helsingissä ja Vantaalla. Järjestelyistä vastasi John Nurminen Prima Oy:n konservointiosasto ja saimmekin ylitsevuotavan opastuksen ja kestityksen sekä yhtiön Hakkilan, että Pasilan toimitiloissa. Suurkiitokset John Nurminen Prima Oy:lle, toimitusjohtaja Isto Kiviniemelle, julkaisu- ja näyttelyvastaava Riikka Sainiolle, sekä erityisesti konservaattoreille Hannele Heporauta, Kaisa Hyttinen ja Minna Lehtovirta, jotka vastasivat käytännön järjestelyistä ja päivän logistiikasta.

Tätä palstaa kirjoittaessani yhdistyksen yhteistyössä Museoalan ammattiliiton kanssa laatiman kyselyn valmistuminen on jo loppusuoralla; toivottavasti se lehden ilmestymisen aikaan on julkistettu ja käytössä. Muistakaahan kaikki vastata kyselyyn, jotta saisimme tarpeeksi kattavaa tietoa!

Lopuksi surullisia uutisia. Yhdistyksemme jäsen, huonekalukonservaattori Anne Helenius menehtyi huhtikuussa. Hallitus välittää syvimmän osanottonsa Annen omaisille ja kollegoille.

Hallituksen puolesta,

Riitta Koskivirta

Tähän aikaan vuodesta...

...ehtii useaan kertaan päivittäin pohtimaan, miten muissa perheissä selvittää kausivaihtelun aikaansaamasta rikkinaisten tavaroiden väijäämättömästi ajautumisesta jälleen käyttötavaroiden kuumimpaan top –viiteen.

Siis miten ihmiset, joilla ei ole ammatillista koulutusta korjata kaikkia insinööriaitteen kruunaamattomia hilavitkuttimia, joita on kehitetty kaikkina aikoina, kaikissa kulttuureissa, voivat selvittää tavallisesta arjesta kulutustavaratulvan armoilla. Joudumme kukin tahoillamme jatkuvasti kohtaamaan sen tosiseikan, että tavarat tehdään nykyään kestämään yksi käyttäjä, yhden kulutusesongin ajan. Kuitenkin lähes yhtä usein käytäntö osoittaa, että käyttäjiä ja tarvetta olisi säännönmukaisesti toisen, kolmannen ja jopa neljännen kierroksen verran. Näin ollen tuntuu siis työkalupakin vakiintuneeksi esiintymisalueeksi muodostuneen asunnon ahtain kulmaus, yleensä alimitoitettun eteisen lattialla.

Milloin korjataan takin vetoketju, lohikäärmeen irronnut alaleuka ja sateenvarjon lukitus, toisinaan pyöränpumppu, puhelimen näppäimistö ja leikkiveturin hiilivaunu. Mikään inhimillinen, joskaan ei epäinhimillinenkään ole vierasta, kun on tosi kyseessä ja kokouksen sovittuun alkuun taksimatkan verran aikaa.

Ja juuri kun alkaa tuntua, että nämä kaikki tuiki tarpeelliset esineet ovat enää käyttöä vaille valmiit, silloin tuuli kääntyy, lämpötila nousee, pääskyt ilmaantuvat taivaankanteen ja uimavedet odottavat... Silloin tarvitaan taas eteisen peilin edessä odottavaa työkalupakkia, koska kumipatjassa, kahluualtaassa, aurinkovarjossa tai sulkapallomailassa on takuuvarmasti jotain korjattavaa.

Kevään toisen lehden teema-sivujen aiheena on yrittäjäyys. Olemme teemaa valitessamme ajatelleet erityisesti kevään valmistuvia konservaattoreita, joille työpaikan löytäminen on seuraava suuri askel. Osa valmistuvista pohtii yhtenä vaihtoehtona oman yrityksen perustamista, heidän mielteistään Katri on koostanut teema-sivujen alkuun artikkelin. Teema-sivujen loppupuolella on yrittäjinä toimivien konservaattoreiden haastatteluja. Haastatteluista nousee esille samoja asioita, joista selviämiseen jokainen yrittäjäksi ryhtynyt tuntuu käyttävän paljon energiaa.

Artikkeli-osassa esitellään kaksi tämän kevään ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyötä. Tiivistelmät tutkielmista houkuttelevat tutustumaan tutkimuksiin lähemmin. Sydämelliset onnittelut toimituksen ja ammattiliiton puolesta kaikille opintonsa päätökseen saaneille konservaattori AMK:lle ja konservaattori YAMK:lle! Lämpimästi tervetuloa arjen ja juhlan korjaajasankarien ammattikuntaan!

Oikein ihanaa kesää kaikille lukijoillemme, hemmotelkoon T/t meitä nousemalla kaikkien museoliiton suositusten yläpuolelle ja pysyköön lämpötilan vuorokausivaihtelu olosuhdeluokituksen mukaisen liukuman rajoissa!

Heidi, Katri ja Katariina

p.S. Sydämelliset onnittelut omasta ja koko konservaattoriliiton puolesta vastaavalle toimittajalle huonekalukonservaattori AMK Katri Kurkelalle sekä lehtemme taittajalle, tekstiilikonservaattori YAMK Heidi Wirilanderille valmistumisenne johdosta.

Katariina

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry
 NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDETS FINLÄNDSKA SEKTION rf
 NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra

Hallituksen vuosikatsaus 2007

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry. (PKL) on Nordiska konservatorförbundetin (NKF) vuonna 1963 perustettu jäsenjärjestö. NKF:lla on Pohjoismaissa yhteensä noin 1200 jäsentä. PKL on yhdistys, joka toimii konservointialojen yhdyssiteenä. Yhdistyksen tavoitteena on myös seurata alan koulutusta, sekä edistää konservointityön kehitystä ja konservaattoreiden ammattipätevyyttä. Yhdistys pyrkii osaltaan valvomaan ammattikunnan sosiaalisia etuja ja konservaattori-nimikkeen käyttöä.

Jäsenistö

Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2007 lopussa:

Kunniajäseniä	3
Varsinaisia jäseniä	149
Opiskelijajäseniä	70
Liitännäisjäseniä	44
Yhteisökannattajajäseniä	9
Yhteensä	275

Vuoden aikana yhdistykseen liittyi 28 uutta jäsentä: 24 opiskelijajäsentä ja 4 varsinaista. 4 opiskelijajäsentä siirtyi varsinaisiksi jäseniksi. Yhdistyksestä erosi tai hallituksen päätöksellä katsottiin eronneeksi 5 jäsentä.

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osaston jäsenyydet ja edustukset

Kansainväliset jäsenyydet:

- Nordiska konservatorförbundet (NKF), jäsenosasto
- The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works,
- Nordic Association of Conservators (IIC), perustettu 1950, kotipaikka Lontoo, jäsen
- European Confederation of Conservator-Restorers' Organizations (E.C.C.O.), perustettu 1991, kotipaikka Bryssel, täysjäsen

Kansainväliset edustukset (yhdistyksen edustaja suluissa):

- European Confederation of Conservator-Restorers' Organizations, E.C.C.O. (Suvi Leukumaavaara)

Nordiska konservatorförbundet:in liittoneuvosto

Nordiska konservatorförbundetin liittoneuvosto kokoontui 1. 6. 2007 Oslossa. Kokouksessa Suomen osaston edustajana olivat Riitta Koskivirta ja Tina Lindgren. Liittoneuvoston kokouksessa keskusteltiin mm. Meddelelser om konservering –julkaisun taloudesta ja varainhankinnasta, sekä NKF:n verkkosivujen uudistamisesta. Pohjoismaisen yhteistyön merkitystä ja mahdollisuuksia pohdittiin toiminnassa E.C.C.O.:ssa. Päätettiin tapauskohtaisesti pitää tiiviistä yhteyttä sähköpostitse ja tarpeen vaatiessa laatia yhteisiä lausuntoja.

Tina Kramer Tanskasta valittiin uudelleen puheenjohtajaksi seuraavaksi kolmeksi vuodeksi.

Edustuksellinen kansainvälinen toiminta

European Confederation of Conservator-Restorers' Organizations, E.C.C.O.:n yleiskokous pidettiin 20.4.2007 Brysselissä. PKL Suomen osaston edustaja, Suvi Leukumaavaara sairastui valitettavasti, eikä voinut osallistua.

Ensimmäistä kertaa E.C.C.O. järjesti President's meetingin, eli kutsui koolle kaikkien jäsenjärjestöjen puheenjohtajat ja yhdyshenkilöt keskustelemaan ajankohtaisista asioista. Kokous pidettiin 19.4.2007, valitettavasti siihenkään Suomesta ei päässyt edustajaa.

E.C.C.O.:ssa on 19 jäsenliittoa kuudestatoista Euroopan maasta, sekä yksi kansainvälinen jäsenliitto, IADA. Suvi Leukumaavaara toimi Brysselin yleiskokoukseen saakka järjestön taloudenhoitajana.

Vuoden 2007 aikana E.C.C.O. on toiminnallisesti laajentunut ja sen merkitys lisääntynyt: Moniin tilaisuuksiin ja ammatillemme merkittäviin projekteihin on otettu osaa nimenomaan järjestäjien pyynnöstä.

Julkaisut ja tiedotustoiminta

Lehdet

Yhdistyksen julkaisema *Konservaattoriliiton lehti* toimi yhdistyksen tärkeimpänä tiedotuskanavana. Lehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa, numerot 88-91. Konservaattoriliiton lehden painosmäärä oli 300 kpl ja sen vastaavia toimittajia olivat Katri Kurkela ja Katariina Melvas. Taitosta vastasi Heidi Wirilander. Jäsenlevityksen lisäksi lehteä lähetettiin vapaakappaleina seuraaville tahoille: NKF:n pohjoismaiset osastot, E.C.C.O., ICCROM, Suomen museoliitto, Museoalan ammattiliitto ja Tarton yliopiston kirjasto.

Pohjoismaisen konservaattoriliiton osastojen yhteinen lehti *Meddelelser om Konservering* (MOK) ilmestyi vuoden aikana kerran, 2/2007 numeron ilmestyessä vuoden 2008 puolella. Lehti toimitetaan Tanskassa ja päätoimittajana toimii Maj Stief. PKL:n Suomen osaston yhdyshenkilönä toimi Tina Lindgren. Lehden toimitus kokoontui Oslossa 1.6.2007.

Muu jäsentiedotus

Jäseniä on informoitu konservointialan asioista myös konservaattorien oman sähköpostilistan (konservaattorit@lists.oulu.fi) avulla. Sähköpostilistan yhdyshenkilönä ja ylläpitäjänä toimi Jari Heinonen.

Muu tiedotus

Konservaattoriliiton verkkosivut toimivat osoitteessa www.konservaattoriliitto.fi. Verkkosivuilta löytyvät yhdistyksen ja hallituksen yhteystiedot, jäsenhakuohjeet ja -lomakkeet, perustietoa konservoinnista ja tietoa tulevista tapahtumista. Sivuilla toimii myös jäsenistölle avoin keskusteluforum.

Pohjoismaisella konservaattoriiliitolla on yhteiset verkkosivut muiden pohjoismaisten osastojen kanssa osoitteessa: www.nordiskkonservatorforbund.org/. Sivujen uudistukseen saatiin apurahoja (tanskalaisista lähteistä) ja uusien sivujen avautuvat entistä ehompana vuonna 2008.

Lausunnot ja kannanotot

Syksyllä 2007 solmittu kunnallinen työ- ja virkaehtosopimus Akavan erityisalat ry:n allekirjoittamana mm. useiden ko. liittoon (MAL) kuuluvien konservaattoreiden puolesta aiheutti suurta närkästystä ja epäluottamusta konservaattoreiden keskuudessa. Konservaattorit jätettiin ns. tasa-arvokorotuksen ulkopuolelle ilman neuvotteluja. Jäsenistön pyynnöstä PKL:n hallitus laati AE:lle ja MAL:lle selvityspyynnön sopimusmenettelyssä. Selvityspyyntö ja AE/MAL:n vastaus siihen julkistettiin PKL:n lehdessä ja verkkosivujen jäsenforumissa.

Yhdistys valmisteli konservoinnin tarjouspyyntö- ja sopimusmenettelyä yhtenäistävää ohjeistusta. Työn tuloksia esiteltiin yhdistyksen syyskokouksessa ja kaudella 2008 toivottavasti saatavien kommenttien jälkeen ne saadaan yleiseen jakeluun yhdistyksen verkkosivuille. Ohjeistusta valmistelevat Anna Häkäri ja Päivi Ukkonen.

Kokoukset ja koulutustilaisuudet

Yhdistys vietti kevään koulutuspäivän 16.3.2007 tutustumalla Espoon WeeGee-talon museoihin. Rakennuksen viisi museota (Espoon kaupunginmuseo, Espoon modernin taiteen museo EMMA, Helinä Rautavaaran museo, Kellomuseo ja Lelumuseo) esittäytyivät ensin kertomalla toiminnoistaan ja sen jälkeen eri tiloissa opastetuilla kiertokäynneillä.

Koulutuspäivän päätteeksi pidettiin yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous Helinä Rautavaaran museon kokoustiloissa.

Ylimääräinen vuosikokous jouduttiin kutsumaan koolle 13.4.2007, koska tilintarkastuspaperit eivät saapuneet ajoissa varsinaiseen kevätkokoukseen. Ylimääräinen kokous pidettiin Kansallismuseon konservointitiloissa Helsingissä.

Syyskoulutuspäiville kokoonnuttiin 16.11. Lahteen. Lahden hiihtomuseon auditoriossa saimme kuulla aiheesta Hankintalaki luentoja eri näkökulmista. Iltapäivällä tutustuimme Lahden ja Heinolan konservointilaitoksiin ja museoihin, jonka jälkeen järjestyimme yhdistyksen sääntömääräiseen syyskokoukseen Sotilasmusiikkimuseon juhlasaliin.

Yhdistyksen hallitus ja toimihenkilöt

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuonna 2007 9 kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Riitta Koskivirta (9/9) ja varapuheenjohtajana Anna Häkäri (7/9), hallituksen jäseninä toimivat Maria Järvinen (7/9), Pia Klaavu (7/9), Anni Lehtimäki (5/9), Taina Leppilähti (8/9), Tina Lindgren (8/9) ja Nina Robbins (6/9).

Yhdistyksen hallituksen sihteerinä toimi Pirjo Taipale (8/9), jäsenasiansihteerinä Katariina Johde (3/9) ja taloudenhoitajana Vuokko Ahlfors (6/9). Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat Jarmo Ingalsuo ja Mats Sjöström, varatilintarkastajina Anu Kasnio ja Sanna Niemi-Pynttäri. Lisäksi yhdistyksen edustajana E.C.C.O.:ssa toimi Suvi Leukumaavaara ja Meddelelser om Konservering –lehden edustajana Tina Lindgren.

Hallituksella on työvaliokunta, joka kokoontuu tarvittaessa ja valmistelee asiat hallituksen kokouksiin. Työvaliokuntaan kuuluvat yhdistyksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja taloudenhoitaja. Työvaliokunta kokoontui kerran vuoden 2007 aikana.

Talous

Yhdistyksen toiminta rahoitettiin pääasiallisesti jäsenmaksuilla, joita yhdistys keräsi vuoden aikana euroa. Vuonna 2007 yhdistys keräsi jäsenmaksuina 10 798 euroa. Tämän lisäksi Opetusministeriö myönsi 4000 euron suuruisen avustuksen kansainväliseen toimintaan ja järjestöpalvelujen ostamiseen.

Yhdistyksen tilinpäätös oli 436,82 euroa ylijäämäinen.

Voidaan todeta, että yhdistyksen talous on vakaa, kuitenkin niin, että yhdistyksen kansainvälinen toiminta ja jäsentiedotus on täysin riippuvaista OPM:n toiminta-avustuksesta.

Yhdistys maksoi E.C.C.O. –jäsenyydestä 980 euroa, yhteispohjoismaisesta lehdestä *Meddelelser om konservering* 4811,27 euroa ja NKF:n jäsenyydestä 387,13 euroa.

Jäsenmaksut

Yhdistyksen jäsenmaksut olivat vuonna 2007:

Varsinaiset jäsenet	42 euroa
Opiskelijajäsenet	42 euroa
Liitännäisjäsenet	42 euroa
Henkilökannattajajäsenet	42 euroa
Yhteisökannattajajäsenet	110 euroa

Toimitilat

Yhdistyksellä ei ollut varsinaisia toimitiloja, vaan tiloja on tarvittaessa vuokrattu käyttöön Suomen Museoliiton toimistosta Helsingissä. Yhdistyksen postiosoite on edelleen Museoliiton toimiston osoite, mutta toimistossa ei ole päivystystä, vaan sinne tulleet yhteydenotot ohjataan muualle yhdistyksen toimihenkilöille.

Työryhmät (työryhmän kokoonkutsuja suluissa)

- Tekstiilikonservoinnin työryhmä (Anu Kasnio)
- Paperikonservoinnin työryhmä (István Kecskeméti)
- Arkeologisen materiaalin konservoinnin työryhmä (Eero Ehanti)

Muu Toiminta

Syksyllä 2007 PKL:n puheenjohtaja, Museoalan ammattiliiton (MAL) puheenjohtaja Merja Herranen ja toiminnanjohtaja Ulla Mättö kokoontuivat miettimään yhteistyömahdollisuuksia. PKL:n intressinä on nostaa konservaattorin ammattistatusta ja lisätä tietoisuutta konservaattoreiden ammatista muiden ammattiryhmien ja työnantajatahojen keskuudessa. Koska viimeisin konservaattoreiden koulutusta, työpaikkoja yms. kartoittava kysely on 1990-luvun alusta, päätettiin aloittaa yhteistyö suuntaamalla konservaattoreille laaja kysely, josta saataisiin ajanmukaista tilastotietoa mm. konservaattoreiden koulutustasosta ja ammatinharjoitustilanteista. Hallitus aloitti kyselylomakkeen työstämisen ja se lähetetään vuoden 2008 alussa kaikille konservaattoreille, niin yhdistyksen jäsenille kuin sen ulkopuolisillekin. MAL tarjoaa apunsa lomakkeen verkkoversion laatimisessa ja tulosten analysointiohjelman käytössä.

Yhdistys haki Ulkoministeriöltä kolmeksi vuodeksi hankeapurahaa Aleksandrian patriarkaatin ikonien ja muun kirkollisesineistön konservointiprojektiin, vetäjinä olisivat toimineet Tuula Auer ja Helena Nikkanen. Valitettavasti joulukuun lopussa UM:stä tuli anomukseen kielteinen päätös.

Hallitus, 14.3.2008

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry
 NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDETS FINLÄNDSKA SEKTION rf
 NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra

Toimintakertomus 2007

Pohjoismaisen konservattoriliiton Suomen osasto ry. (PKL) on Nordiska konservatorförbundetin (NKF) vuonna 1963 perustettu jäsenjärjestö. NKF:lla on Pohjoismaissa yhteensä noin 1200 jäsentä. PKL on yhdistys, joka toimii konservointialojen yhdyssiteenä. Yhdistyksen tavoitteena on myös seurata alan koulutusta, sekä edistää konservointityön kehitystä ja konservattoreiden ammattipätevyyttä. Yhdistys pyrkii osaltaan valvomaan ammattikunnan sosiaalisia etuja ja konservattori-nimikkeen käyttöä.

Konservattorin ammattinimikkeen suojauksen osalta voidaan todeta, että tutkintonimike "konservattori AMK" on opetusministeriön päätöksellä suojattu. Sen sijaan konservattorinimikkeen käyttöä tehtävänimikkeenä ei ole millään tavoin rajattu, eikä ole olemassa järjestelmää, joka estäisi asiantuntematonta henkilöä puuttumasta kulttuurihistoriallisesti merkittäviin kohteisiin. Tilanteen selkiinnyttäminen eurooppalaisella tasolla on myös European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations:n (E.C.C.O.), jonka täysjäsen yhdistys on, tärkeimpiä päämääriä.

Jäsenistö

Yhdistyksellä oli vuoden 2007 lopussa yhteensä 275 jäsentä: liitännäisjäseniä 44, opiskelijajäseniä 70, varsinaisia jäseniä 149, kunniajäseniä 3 ja yhteisökannattajajäseniä 9 kpl. Vuoden aikana yhdistykseen liittyi 28 uutta jäsentä: 24 opiskelijajäsentä ja 4 varsinaista. 4 opiskelijajäsentä siirtyi varsinaisiksi jäseniksi. Yhdistyksestä erosi tai hallituksen päätöksellä erotettiin 5 henkilöä.

Yhdistyksen hallinto ja toimihenkilöt

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuonna 2007 9 kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Riitta Koskivirta (9/9) ja varapuheenjohtajana Anna Häkari (7/9), hallituksen jäsenenä toimivat Maria Järvinen (7/9), Pia Klaavu (7/9), Anni Lehtimäki (5/9), Taina Leppilähti (8/9), Tina Lindgren (8/9) ja Nina Robbins (6/9).

Yhdistyksen hallituksen sihteerinä toimi Pirjo Taipale (8/9), jäsenasiainsihteerinä Katariina Johde (3/9) ja taloudenhoitajana Vuokko Ahlfors (6/9). Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat Jarmo Ingalsuo ja Mats Sjöström, varatilintarkastajina Anu Kasnio ja Sanna Niemi-Pynttari. Lisäksi yhdistyksen edustajana E.C.C.O.:ssa toimi Suvi Leukumaavaara ja Meddelelser om Konservering –lehden edustajana Tina Lindgren.

Vuosikokoukset ja koulutuspäivät

Yhdistyksen kaksi sääntömääräistä yleiskokousta pidettiin 16.03.2007 Espoossa ja 16.11.2007 Hennalassa, sekä ylimääräinen kokous 13.04.2007 Helsingissä.

Kevään koulutuspäivä järjestettiin 16.03.2007 Espoon WeeGee-talossa, ja syyskoulutuspäivä 16.11.2007 Lahdessa ja Hennalassa.

Tiedotus

Yhdistyksen tärkein tiedotuskanava on Konservattoriliiton lehti, josta ilmestyi vuoden aikana 4 numeroa, numerot 88-91. Lehden vastaavina toimittajina olivat Katri Kurkela ja Katariina Melvas. Taitosta vastasi Heidi Wirilander.

Yhdistys julkaisi myös yhdessä Pohjoismaisen konservattoriliiton jäsenosastojen kanssa Meddelelser om konservering -lehteä, josta ilmestyi 1 numero. Lehden Suomen osaston yhteyshenkilönä toimi Tina Lindgren.

Yhdistyksen verkkosivuilla www.konservattoriliitto.fi jäsenille avoimessa keskusteluforumissa käytiin keskustelua ajankohtaisista asioista. Lisäksi laajemmalle ryhmälle tiedotusvälineenä toimi konservattoreiden sähköpostilista osoitteessa konservattorit@lists.oulu.fi, jota ylläpitää Jari Heinonen.

Muu toiminta

Yhdistyksessä toimi erikoistumisalakohkaisia työryhmiä (koollekutsujat suluissa):

- Tekstiilikonservattorit (Anu Kasnio)
- Paperikonservattorit (István Kecskeméti)
- Arkeologisen materiaalin konservoinnin työryhmä (Eero Ehanti)

Työryhmä Anna Häkäri, Päivi Ukkonen ja Tiina Sonninen valmistelivat konservoinnin tarjouspyyntö- ja sopimusmenettelyä yhtenäistävää ohjeistusta. Väliraporttina esiteltiin Lahdessa syyskokouksessa ensimmäinen luonnos tarjouspyyntölomakkeesta ohjeineen. Lomake saatettiin kokouksen jälkeen yhdistyksen verkkosivuille Pdf-muodossa jäsenistön kommentoitavaksi.

Vuoden aikana työryhmä (Eero Ehanti, Seppo Hornykyj, Maria Järvinen, Ulla Klemelä, Ulla Knuutinen, Riitta Koskivirta ja Nina Robbins) valmisteli NKF:n jatkokoulutuskurssia Analyze This!, joka pidetään Suomessa syksyllä 2008. Kurssi on yhteispohjoismainen ja sen aiheena on tutkimusmenetelmät.

Talous

Yhdistyksen toiminta rahoitettiin pääasiallisesti jäsenmaksuilla, joita yhdistys keräsi vuoden aikana 10798,00 euroa. Tämän lisäksi Opetusministeriö myönsi 4000 euron suuruisen avustuksen kansainväliseen toimintaan, jäsentiedotukseen ja järjestöpalvelujen ostamiseen.

Yhdistyksen tilinpäätös oli 436,82 euroa ylijäämäinen, joka siirrettiin vapaaseen käyttöpääomaan. Jäsenmaksut pysyivät vuonna 2007 ennallaan ja olivat varsinaisten jäsenten, liitännäisjäsenten ja opiskelijajäsenten osalta 42 euroa. Yhteisökannattaja-jäsenten osalta maksu oli 110 euroa.

Vaikka yhdistyksen talous on vakaalla pohjalla ja tasapainossa, se on täysin riippuvainen Opetusministeriön kansainvälistä toimintaa ja jäsentiedotusta varten myöntämästä toiminta-avustuksesta.

Hallitus 8.1.2008

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO RY
NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDETS FINLÄNDSKA SEKTION RF

KEVÄTKOKOUS 14.3. 2008 klo 17.00

John Nurminen Oy, pääkonttori, Pasilankatu 2, Helsinki

PÖYTÄKIRJA

- 1 **Kokouksen avaus**
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.50
- 2 **Kokouksen järjestäytyminen**
Valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Riitta Koskivirta, sihteeriksi Päivi Allinniemi, pöytäkirjan tarkastajiksi Pia Hurri ja Siukku Nurminen, jotka toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.
- 3 **Osanottajien toteaminen ja valtakirjojen tarkastaminen**
Yhdistykseen kuulumattomilla on läsnäolo-oikeus vain jos kevätkokous niin päättää.

Kokoukseen osallistui 18 varsinaista jäsentä, 4 opiskelijajäsentä ja 2 liitännäisjäsentä. Osallistujaluettelo liitteenä 1. Valtakirjoja ei esitetty.
- 4 **Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen**
Kokouskutsu on julkaistu yhdistyksen verkkosivuilla pvm. ja se on lähetetty konservaattoreiden sähköpostilistalle pvm.. Kutsu on myös julkaistu jokaiselle jäsenelle postitettussa Konservaattoriiliton lehdessä 1/2008, joka ilmestyi 4.3.08.

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
- 5 **Kokouksen esityslistan hyväksyminen**

Kokouksen esityslista hyväksyttiin. Esityslista liitteenä 2.
- 6 **Ilmoitusasiat**

Puheenjohtaja ilmoitti, että PKL on saanut opetusministeriöltä 6000 euron avustuksen toimintaansa vuodelle 2008.
- 7 **Vuoden 2007 toimintakertomuksen hyväksyminen**
Esittely: Esitellään hallituksen ehdotus toimintakertomukseksi hyväksyttäväksi (liite 3).

Toimintakertomus hyväksyttiin pienin muutoksin.
- 8 **Vuoden 2007 tilinpäätös**
Esittely: Esitetään hallituksen allekirjoittama tilinpäätös kokoukselle vahvistettavaksi.

Taloudenhoitaja esitteli kokoukselle tilinpäätöksen (liite 4).

9 Tilintarkastajien lausunto

Esittely: Tilintarkastajat esittävät tarkastuskertomuksensa.

Kumpikaan tilintarkastajista eikä kumpikaan varatilintarkastajista päässyt paikalle, joten Mats Sjöström valtuutti puhelimesta Heidi Gustafssonin esittämään tilintarkastajien tarkastuskertomuksen (liite 5).

Vuoden 2007 tilinpäätös hyväksyttiin.

10 Vastuuvapauden myöntäminen vuoden 2007 hallitukselle ja muille toimihenkilöille

Kokous myönsi vastuuvapauden 2007 hallitukselle ja muille toimihenkilöille.

11 Hallituksen vuosikatsaus esitetään ja merkitään tiedoksi

Vuosikatsaus esitettiin ja hyväksyttiin, vuosikatsaus liitteenä 6.

12 Jäsenhakemukset

Hallitus esitti kevätkokoukselle hyväksyttäväksi seuraavat opiskelijajäseneditykset: maalaustaidekonservointiopiskelija Saara Sassi, rakennuskonservointiopiskelija Hanna Tanskanen, sekä paperikonservointiopiskelija Liisa Valkeapää.

Ehdotetut jäsenhakemukset hyväksyttiin.

13 Muut asiat

Tässä kohdassa esille tulleista asioista voidaan sääntöjen mukaisesti keskustella, mutta ei päättää.

- Kirsti Harva esitti Tuuliikki Kilpisen puolesta avoimen kutsun 5.6.08 Sinebrychoffin taidemuseossa avautuvaan Isak Wacklinin teoksista koottuun näyttelyyn. Tilaisuus on samalla tutkimusprojektin päättäjäiset.

- Keskusteltiin opiskelijoille suunnatusta tiedottamisesta yhdistykseen liittymisestä. PKL:n pitäisi ottaa enemmän yhteyttä kouluun opiskelijoiden saamiseksi mukaan, koska tarvittavaa informaatiota ilmoittautumiseen ei ole saatu. Koulussa kaikki linjojen ohjaajat eivät kuulu yhdistykseen. Ennen kevät- ja syyskokouksia pitäisi ilmoitella paremmin kuinka liittyminen tapahtuu ja mihin päivämäärään mennessä hakemukset tulee lähettää. Pohdittiin erilaisia tiedottamisen muotoja ja osoitteita, joista esille nousi tiedottaminen koulun yhteisellä meililistalla/ilmoitusfoorumilla.

- Yhdistyksen markkinointia olisi parannettava. Verkkosivuja pitäisi pitää paremmin ajan tasalla. Verkkosivut ovat tällä hetkellä ainoastaan suomenkieliset. Suvi Leukumaavaara lupautui kääntämään perusasiat englanniksi. Puheenjohtajan ehdotuksesta Sara Lindberg lupasi tehdä saman ruotsiksi. Heidi Winlander toi esille, että Päivi Kyllönen-Kunnas on lopettanut lehdessä julkaistun tapahtumakalenterin päivittämisen, joten sillä suunnalla on vajetta ja muutosta toivotaan. Suvi Leukumaavaara lupautui verkkosivujen tapahtumakalenterin pitäjäksi, mikäli tiedot päivittyvät useammin.

- Jäsentiedotuksista, mm. koulutuspäivät ja kokoukset, ehdotettiin selvitettäväksi kuinka moni jäsenistä ei saa sähköistä viestiä konservaattoriliistan kautta, vaan on yhdistyksen lehden tiedotusten varassa.

- Kokouspäivän järjestyksen muutosta tarvittaisiin, jotta useammat jäsenet jäisivät myös kokoukseen. Lisäksi ilmoittautumiskäytäntöä tulisi helpottaa ja selkeyttää. Tähän ehdotettiin omaa ilmoittautumisiin varattua sähköpostiosoitetta, joka olisi aina sama ja jonka salasana olisi tarvittavalla henkilöllä.

- Lehden sadas numero on pian ilmestymässä ja Heidi Wirilander ehdotti siitä juhlalehden toimittamista. Ehdotusta pidettiin yleisesti hyvänä. Lehteen otetaan vastaan uusia innokkaita tekijöitä.

- Suvi Leukumaavaara ehdotti lehden painatuksen kilpailuttamista..

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia vilkkaasta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 18.45

Pöytäkirjan vakuudeksi

Riitta Koskivirta
puheenjohtaja

Päivi Allinniemi
sihteeri

Pia Hurri
pöytäkirjantarkastaja

Siukku Nurminen
pöytäkirjantarkastaja

HUOM! HUOM! HUOM! HUOM! HUOM!
HUOM! HUOM! HUOM! HUOM! HUOM!

Viime kevätkokouksessa hallitukselle annettiin tehtäväksi selvittää kuinka moni yhdistyksen jäsen **EI** ole konsulistalla eli konservaattorien sähköpostilistalla, tai **EI** käytä säännöllisesti nettiä eikä Konservaattoriliiton sivuja? Tietoa tarvitaan siltä varalta, että lehtemme ilmestymisten välillä hallituksella saattaa olla tarve tiedottaa koko jäsenistölle tärkeistä asioista. Mm. tuleva konservaattoreille suunnattava kysely voi mennä ohi joiltakin, jos tiedotus tullaan toteuttamaan vain sähköisillä tiedotusvälineillä.

Tilanteen kartoittamiseksi pyydämme siis jokaista, joka **EI** kuulu konservaattorit@lists oulu.fi listan piiriin tai **EI** käytä nettiä, ystävällisesti ilmoittamaan siitä joko sähköpostilla: riitta.koskivirta@fmp.fi

Tai tavallisella postilla:
PKL Suomen osasto
c/o Suomen museoliitto
Annankatu 16 B 40
00120 Helsinki

Ja, mitä pikimmin, sen parempi!

Kiittäen,

PKL:n hallitus

H
a
l
l
i
t
u
k
s
e
n
t
i
e
d
o
t
e
i

In memoriam Anne Helenius

Huonekalukonservaattori Anne Helenius menehtyi vaikeaan sairauteen keväällä 2008. Anne Helenius oli yksi ensimmäisistä koulutetuista yksityisistä huonekalukonservaattoreista maassamme. Yrittäjähenkisyys oli Annessa voimakkaana ja hänen asiakkainaan olivat lukuisat museot, seurakunnat, säätiöt, yritykset ja yksityishenkilöt.

Opiskeluaikana v.1997 – 2000 Anne oli kokoava voima ollen järjestäjänä lukuisille vierailuille ja mm. Tukholman-matkallamme. Kieli ja maa olivat tuttuja, sillä Anne oli aiemmin asunut Ruotsissa. Suurperheen äitinä ja entisenä sairaanhoitajana Anne oli lämmin ja sydämellinen äitihahmo koko luokalle.

Jaoimme majapaikan harjoitteluajankana Lontoossa v. 1999. Buckinghamin palatsin kehysten konservointiosastolla harjoitellut Anne järjesti allekirjoittaneelle vierailut kuninkaallisiin palatseihin. Mieleenpainuvimpia olivat kuitenkin yöhön jatkuneet keskustelut keittiöpöydän ääressä, josta yllä oleva kuvakin on otettu.

Lopputyönään Anne konservoi Kansallismuseon keisari Aleksanteri I:n valtaistuimen. Hän sai konservaattoriliiton stipendin valmistuessaan v. 2000.

Anne ehti toimia yksityisenä yrittäjänä noin seitsemän vuotta.

Sari Selkee
Turun maakuntamuseo

JOHN NURMINEN P R I M A

Kuljetamme taideteokset
turvallisesti. Palvelemme
myös taideteosten
konservointiin liittyvissä
kysymyksissä.

TAIDEKULJETUKSET OVELTA OVELLE KAIKKIALLA MAAILMASSA

Pakkaus
Taidekuljetus
Ripustaminen
Varastointi
Kuljetusvakuuttaminen

TAIDETEOSTEN HOITAMINEN JA KONSERVOINTI

Kuntotarkastus
Konservointi
Paperi- ja huonekalukonservointi
Kehystys
Inventointi
Konsultointi

John Nurminen Prima Oy
PL 160
01301 Vantaa Finland
Puhelin +358 10 545 044
Fax +358 10 545 3272
www.johnnurminenprima.com
taide@johnnurminen.com
konservointi@johnnurminen.com

000 John Nurminen Prima
4th Rostovsky per. 1 / 2
RU-119121 Moscow Russia
Phone +7 495 626 5668
Fax +7 495 248 1434
www.johnnurminenprima.com
fineart@johnnurminen.com

...Yrittäjäksi... ei yrittäjäksi ...yrittäjäksi... ei yrittäjäksi?

Konservaattorilehden teemana on kevään viimeisessä numerossa yrittäjyys.

Olemme pyrkineet lähestymään teemaa yrityksen perustamisvaiheessa olevan vastavalmistuneen opiskelijan ja työelämästä yrittäjäksi siirtymistä pohtivan konservaattorin näkökulmasta sekä toisaalta omassa yrityksessään jo työskennelleen yrittäjän näkökulmasta: teema on valittu erityisesti keväällä valmistuvia uusia konservaattoreita ajatellen.

Katri laati kyselyn EVTEK:in konservoinnin opiskelijoille ja sai varsin mukavasti vastauksia. Vastausten pohjalta laadittu yhteenveto löytyy teemasivujen alkuosasta.

Katariina lähestyi itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivia konservaattoreita sähköpostikyselyllä. Kiireisistä kollegoista yhdeksän ehti vastaamaan kysymyksiin.

Toimitus kiittää jälleen lämpimästi kaikkia aktiivisia vastaajia ja haastateltuja ja toivottaa lukijoille antoisia hetkiä yrittäjyysteeman parissa.

Mitä tehdä koulun jälkeen?

Teksti: Katri Kurkela, vastaava toimittaja

Kesäkuussa 2008 Evtek Muotoiluinstituutista valmistuu konservaattoreita viidestä eri suuntautumisvaihtoehdosta. Nämä vastavalmistuneet huonekalu-, esine-, paperi-, tekstiili, ja taidekonservaattorit joutuvat neljän vuoden valmiiksi suunniteltujen opintojen jälkeen ottamaan tulevaisuutensa omiin käsiinsä ja päättämään, mitä he aikovat tehdä koulun jälkeen. Minä olen yksi tänä keväänä työelämään siirtyneistä opiskelijoista ja koska huomasin itse alkuvuodesta ennen valmistumistani kamppailevani vaikeiden tulevaisuuden kysymysten äärellä, ajattelin, että olisi mielenkiintoista saada tietää, miten muut opiskelijat kokivat valmistumisen. Oliko se alku vai loppu vai lopunalkua...

Tein lyhyen sähköpostikyselyn valmistuville konservaattoreille. Halusin kartoittaa heidän suhtautumistaan työnsaantiin, yrittäjyyteen ja omiin valmiuksiin toimia alan tehtävissä. Kysyin myös suunnittelivatko he hankkivansa myöhemmin ylemmän AMK tutkinnon ja uskoivatko he olevansa alalla vielä viiden vuoden kuluttua.

Lähetin sähköpostin 45:lle opiskelijakaverilleni. Vastauksia sain 18 eli alle puolet ihmisistä jaksoivat vastata kysymyksiini. Ne, jotka vastasivat, olivat todella paneutuneet kysymyksiin ja monet olivat lisäilleet omia kommenttejaan tylsiin kyllä ja ei vaihtoehtoihini tai selventäneet enemmän suunnitelmiaan, kuin mitä kyselyssä pyydettiin. Kiitos kaikille vastaajille arvokkaista kommentteistanne! Ja tässä kyselyn tulokset:

Seitsemän vastaajista suunnitteli hakevansa konservaattorin töitä, mutta monet totesivat, että jos oman alan töitä ei löydy, niin sitten he hakevat jonkun muun alan hommia. Kaksi opiskelijaa suunnitteli lisäksi jatkavansa opintoja, toinen museologian parissa yliopistolla ja toinen huonekaluverhoilijana. Neljä konservaattoria aikoi perustaa saman tien oman yrityksen, kolme piti sitä mahdollisena ajatuksena tulevaisuudessa. Yksi opiskelija aikoi hakea alan töihin työmarkkinatuella. Vain kaksi ilmoitti hakevansa suoraan jonkun muun alan töitä.

Yritystoiminta oli suurimmalle osalle vierasta. 11 vastaajista sanoi, ettei heillä ollut aiempaa kokemusta yritystoiminnasta. Näiden joukossa oli myös niitä, jotka suunnittelivat perustavansa oman yrityksen valmistuttuaan tai olivat jo perustaneet sen. Neljällä vastaajalla oli yritystoiminnasta aiempaa kokemusta perheen kautta ja vastaajista kaksi oli itse toiminut aiemmin yrittäjänä. Lähes kaikki aikovat perustaa yrityksensä yksin. 12 ihmistä piti yksityisen konservaattoriyrittäjän toimeentulomahdollisuuksia Suomessa keskinkertaisina, kolme ilmoitti kokevansa mahdollisuudet hyväksi ja kaksi huonoiksi.

Vastaajien enemmistö koki koulutuksensa riittävän kohtalaisesti konservaattorina työskentelyyn. Muutama täsmensi tätä kohtaa niin, että taidot riittävät kohtalaisesti museotyössä, mutta yrittäjänä huonommin. Joukossa oli myös neljä ihmistä, jotka uskoivat koulutuksensa riittävän hyvin ja kolme, jotka vastasivat koulutuksensa riittävän huonosti.

Ylemmän AMK tutkinnon suorittamista suunnitteli viisi vastaajaa, mutta kaksi heistä mainitsi, että ei halua suorittaa tutkintoa Suomessa, vaan jossain ulkomailla. Kuusi vastaajaa ilmoitti, etteivät aio jatkaa opintojaan ylemmäs ja kuusi vastasi ehkä suorittavansa ylemmän tutkinnon. Muutama ihminen piti YAMK tutkintoa tarpeettomana, koska se ei kuitenkaan edesauttaisi työllistymistä alalla. Näiden joukossa oli tietysti ne kaksi vastaajaa, jotka eivät edes aikoneet hakea konservointialan töitä valmistuttuaan. Lopuksi tiedustelin valmistujilta, uskoivatko he olevansa alalla vielä viiden vuoden kuluttua. 16 vastaajista uskoi, yksi ei uskonut ja yksi lisäsi vastauksiin vaihtoehdon ehkä.

Vaikka kyselyyn vastasi vain alle puolet konservoinnin opintonsa tänä keväänä päättävästä opiskelijajoukosta uskon kuitenkin, että nämä vastaukset antavat hyvän yleiskuvan siitä, miltä valmistuvasta konservaattorista tuntuu: hän toivoo ja yrittää uskoa siihen, että oman alan töitä löytyy. Hän pohtii myös mahdollisuutta toimia yrittäjänä, mutta haluaisi saada lisää kokemusta alalta, ennen oman yrityksen perustamista. Hän uskoo pystyvänsä toimimaan omassa ammatissaan kohtalaisesti, mutta toivoisi oppivansa lisää. Hän uskoo pärjäävänsä, muttei rikastuvansa. Ja ennen kaikkea hän uskoo olevansa oikealla alalla ja jatkavansa konservaattorina edelleen viiden vuoden kuluttua. Mielestäni tämä kuulostaa oikein realistiselta, mikäli vaan rahoitusta konservaattorien palkkaukseen löytyy. Toivotaan, toivotaan, toivotaan...

Yritysideasta liiketoiminnaksi

Teksti: Katariina Melvas, vastaava toimittaja

Yrittäjäksi ryhtyminen on valtava askel, jonka ottamista varmasti jokainen pohtii vielä senkin jälkeen, kun on ajatusta yrittäjyydestä ryhtynyt mielessään kehittelemään. Opiskelijoiden ajatuksissa pyörivät samat pelot ja epävarmuustekijät, mutta myös yrittäjyysajatuksen ja yritysidean houkuttelevuus sekä vapauden tuntu, kuin työelämästä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksikin ryhtyneen yrittäjän mielessä. Opiskelijat ovat useammin sen tosiseikan äärellä, ettei oman alan töitä ole tarjolla vielä, vaan vasta 5–10 vuoden kuluttua, jos silloinkaan. Työelämästä yrittäjyyteen siirtyvien mielessä painottuu enemmän halu itsenäiseen työskentelyyn, ilman hierarkkista työilmapiiriä ja museobyrokratiaa.

Lähestyin sähköpostikyselylläni Konservaattoriiton sivuille yrittäjänä tai yrityksenä rekisteröityneitä ammatinharjoittajia. Vastausten määrä yllätti minut iloisesti ja etenkin se paneutuneisuus, jolla vastaajat olivat asettamiani kysymyksiä pohtineet.

Varsinaisen kyselyn jälkeen haastattelin vielä puhelimitse taidekonservaattori Jaana Paulusta. Keskustelumme aikana nousi esille konservointialan yrittäjälle erittäin tärkeitä ja huomioonotettavia asioita, joita en ollut kyselyssäni käsitellyt.

Yrittäjähaastattelussa esitetyt kysymykset:

- Minkä niminen yritys sinulla on
- Mikä on valitsemasi yritysmuoto ja miksi
- Toimitko yrittäjänä yksin vai kumppanin kanssa
- Millä toimialalla yrityksesi toimii
- Koska olet käynnistänyt yrityksesi toiminnan
- Milloin yritysideasi alkoi hahmottua
- Onko yrittäjyys/yrittäminen vastannut odotuksiisi/ toiveisiisi
- Oletko pettynyt yrittäjyyden johonkin osa-alueeseen
- Saitko aloittaessasi riittävästi evästyksiä yrittäjänä toimimiseen
- Minkälaisia tulevaisuuden tavoitteita yritykselläsi/itselläsi on seuraavalle viidelle vuodelle

Tekstit haastatteluiden pohjalta kirjoittanut: Katariina Melvas

Tmi Taidekonservaattori Jaana Paulus

Olen valinnut yritysmodokseni toiminimen, koska se on yksinkertaisinta minulle taidekonservaattorina ja kuvataiteilijana. Olen aloittanut konservointialan yrittäjänä vuonna 2000, valmistuttuani taidekonservaattoriksi. Jo opiskeluaikanani EVTEK – muotoiluinstituutissa tiesin, että perustaisin oman yrityksen, koska toimin myös kuvataiteilijana. Ennen valmistumistani konservaattoriksi työskentelin opetustehtävissä, mutta valmistuttuani konservaattoriksi, olen keskittynyt omaan taiteelliseen työhöni sekä konservointialan toimeksiantoihin. Taiteelliseen työskentelyni koen niveltyvän hyvin yhteen konservointityöni kanssa, kumpikin näkökulma taiteeseen rikastuttaa ymmärrystä toisesta. Aika ajoin tulee vastaan konservointialan toimeksiantoja ja kysymyksiä, joissa modernien materiaalien tuntemus konservaattorina ja samaan aikaan taidekentällä työskentelevien

taiteilijaystävien kautta, on ainoa keino selvittää käytettyjen materiaalien koostumusta ja käyttäytymistä taideteoksen eri kerroksissa. Toisinaan joutuu myös vain toteamaan taiteilijalle itselleen, joka huolestuneena kyselee oman teoksensa säilyvyydestä, ettei teoksen toteutustapa ja materiaalien kerroksittainen luonne, luo edellytyksiä teoksen säilymiselle. Tämänkaltaiset tilanteet ovat lähestulkoon poikkeuksetta vaikeita kaikille osapuolille: ystävänä haluaisin olla avuksi, mutta konservointialan yrittäjänä puhelinneuvonta ei toimi. Yrittäjänä ei voi ottaa vastuuta puhelimitse antamistaan neuvoista, eikä siis myöskään laskuttaa ammatilliseen neuvontaan käyttämästään ajasta. Ja kuitenkin puhelimesta käytetty aika on pois työpäivän tunneista. Mutta soittajia ja kysyjä kyllä riittää... Samoin riittää paikkaitavaa, kun ihmiset ovat keränneet taideteosten hoito-ohjeita lehdistä, netistä ja milloin mistäkin. Itse olen ottanut puhelinkyselyihin sen yksinkertaisen linjan, että pyrin kohteliaasti asiakasta ottamaan yhteyttä ammatilliseen, esinettä vastaavan erikoisalan konservaattoriin.

Yrittäjänä toimin yksin, mutta minulla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä puualaan ja kultauksiin perehtyneen ammattilaisen kanssa. Myös yhteistyö paperikonservaattorin kanssa on kunnossa. Konservointi alalla toimivan yritykseni on keskittynyt erityisesti maalausten, koristekehysten sekä puuveistosten konservointiin. Yritystoiminnan ohessa olen ajoittain työskennellyt myös eri museoissa ja pidän muutenkin säännöllisesti yllä yhteyksiäni museokentän eri toimijoihin, museoalan eri ammattilaisiin sekä muihin konservaattoreihin. Kollegiaalisuus on hyvin tärkeä osa yksinyrittäjänkin jaksamista, ja pyrin säännöllisesti ylläpitämään kontaktiverkostoni eri museoihin. Kontaktieni kautta tavoitan kollegoja keskusteluun, ajatusten vaihtoon ja ammatilliseen konsultointiin, jos tarvitsen ongelmatilanteessa tukea tai vertailukohteita omille ajatuksilleni. Taidemuseoiden kautta pystyn myös päivittämään materiaalitietouttani, sillä konservointialan uutuudet ja materiaalliset innovaatiot tulevat ensin isoihin yksiköihin.

Minulla on alusta alkaen ollut hyvät, toimivat ja luotettavat työtilat. Olen vaihtanut työhuonetta muutamaan kertaan, mutta onnistunut löytämään aina tarpeitani vastaavat tilat. Tällä hetkellä minulle on rakenteilla työnkuvaani vastaava studio, joka valmistuu ensi syksynä. Työtilat on alusta alkaen suunniteltu konservointitiloiksi ja olen itse osallistunut tilan suunnitteluun. Hyvän konservointitilan suunnittelu on erittäin haastava työ, jossa tilan tuleva käyttö museoesineiden konservointitilana on otettava huomioon jo rakenne- ja pohjatöitä suunnitellessa. Turvallisen konservointitilan suunnittelu alkaa sisäilmaluokitusten määrittämisestä ja olosuhdesuunnittelusta. Tehdyt määritykset ja asetetut tavoitteet vaikuttavat kaikkiin rakennerratkaisuihin, LVI-järjestelmiin, materiaali valintoihin sekä hälytys- ja suojausjärjestelmiin. Hyvä konservointitila ei ole halpa toteuttaa, mutta tehtyjen ratkaisujen kanssa joutuu elämään pitkään, joten kannattaa harkita tarkkaan tarpeelliset investoinnit ja erityisesti ne, joiden osalta säästää kustannuksia. Tehdyt valinnat turvasuunnittelussa vaikuttavat toimeksiantajien halukkuuteen antaa teoksiaan konservoitavaksi, mutta valinnat vaikuttavat myös vakuutusyhtiöiden riskiarviointiin.

Yrittäjän kannalta vakuutusasioiden pitäminen ajan tasalla on tärkeää. vakuutusmaksuista YEL eli yrittäjän eläkemaksu on pakollinen. Yrittäjä voi itse määrittää kuinka suureksi vuotuisen YEL –maksunsa määrittää, mutta maksaessa minimimaksua, myös sairauspäivärahat sekä työttömyys- ja äitiyspäivärahat ovat todella pieniä eikä eläkekertymä ole kummoinenkaan. Konservointialan yrittäjän täytyy lakisääteisten vakuutusten ohella tunnistaa oman toimialansa riskit. Työtilan lukitus- hälytys- ja suojausjärjestelmät vaikuttavat yrityksen omaisuusvakuutuksiin, mutta yrittäjänä on hyvä samalla miettiä miten vakuuttaa toimeksiantajan omaisuutta esim. vastuuvakuutuksella ja vakuuttaako omaa työtään esim. oikeusturvavakuutuksilla.

Yrittäjänä olen saanut nauttia mielenkiintoisista työtehtävistä ja työ on vastannut kaikkiin toiveisiini. Työ opettaa jatkuvasti uutta ja työn kautta olen vasta ymmärtänyt, että koulutus on vain pintahipaisu siihen mitä on tulossa. Yrittäjäyys ei ole tuottanut pettymyksiä, vaikka tietenkin yrittäjänä joutuu elämään sen jatkuvan huolen kanssa, onko töitä tulevaisuudessakin riittävästi. Töiden saantihan on sattumanvaraista, ei jatkuvaa. Yrittäjänä töiden aikatauluttaminen on myös erittäin tärkeää etenkin minun tilanteessani, koska arkeani rytmittävät myös taiteellinen työskentely sekä omat näyttelyni.

Ohjeita ja neuvoja yrityksen pyörittämiseen olen saanut kirjanpitäjältäni, hän on loistava ammattilainen ja on opastanut minua kaikessa yrityksen talouteen liittyvässä. Hinnoitteluni on muotoutunut oman arjen tarpeiden mukaan.

Tulevaisuudessa toimintani jatkuu entiseen malliin. Teen kahta itselleni tärkeää ja antoisaa työtä. Eihän asiat voisi paremmin olla, voin tehdä töitä, joista pidän paljon.

Kuva 1. T:mi Taidekonservaattori Jaana Pauluksen konservoima lohikäärme-puuveistos, ennen konservointia.

Kuva 2. T:mi Taidekonservaattori Jaana Pauluksen konservoima lohikäärme-puuveistos, konservoinnin jälkeen..

Tarja Hallavainio

Yhtiömuodoista kommandiittiyhtiö osoittautui kätevimmäksi henkilömäärään ja toimintaan nähden yrityksen perustamisen aikaan vuonna 2001. Yritysmuotoa voi vaihtaa tietyin edellytyksin myöhemmin, mutta oman yritykseni kohdalla kommandiittiyhtiö on toiminut alusta alkaen, myös tällä hetkellä työskennellessäni yksin. Yhteistyökumppaneita minulla on koko yrityksen toiminta-ajan ollut runsaasti. Yhteistyöverkoston luominen ja ylläpitäminen on yrittäjän ja yritystoiminnan kannalta hyvin tärkeä asia, jota ei pidä sivuuttaa. Omassa yrityksessäni yksinäisyys ei ole ollut ongelma: alussa en ollut yrityksessäni yksin ja toisaalta teen töitä kiinteistössä, jossa on muita tekstiilialan yrityksiä. Yritykseni on erikoistunut tekstiilien konservointiin ja tekstiilien säilyttämiseen liittyviin palveluihin. Alan konsultointi ja koulutus liittyvät myös tiiviisti yritykseni toimialaan. Kiinnostus oman yrityksen perustamiseen kävi mielessä jo opiskeluaikana, kun huomasin että alan palveluille on kysyntää ja tarvetta.

Yritystoiminnan alkuvaiheessa työtilat löytyivät luontevasti Hämeenlinnasta, Wetterhoffin korttelista ja toiminta pääsi hyvin käyntiin. Työvälineitä oli jonkin verran tullut hankittua jo opiskeluaikana. Yrityksen toiminnan käynnistyttyä ja yritystoiminnan aikana on ollut hyvä todeta, että töitä on tasaisen sopivasti tarjolla. Pystyn hyvin suunnittelemaan tulevien kuukausien työ- ja toimintajärjestyksen ennakkoon. Toimeksiannot ovat kiinnostavia. On toki joitakin nk. perustöiksi lueteltavia tilauksia, mutta välillä tulee hyvin mielenkiintoisia ja haasteellisia töitä, joihin paneudun uudella innolla. Yllättävää on ollut huomata, että museoita on asiakkaana vähemmän kuin alussa oletin. En ole pettynyt mihinkään yrittäjyyden osa-alueeseen. Työ on itsenäistä, voin suunnitella työjärjestykseni omien ja asiakkaiden esittämien toiveiden mukaan. Nautin työn tekemisestä ja yrittäjän vapaudesta tehdä töitä runsaasti (niin kuin useimmat yrittäjät joutuvat tekemään). Aloittaessani sain melko hyvin evästystä yrittäjänä toimimiseen, mutta omaa yritystä käynnistäessä täytyy myös osata kysyä ja selvittää asioita. Ennen aloittamista ja yritystoiminnan alussa täytyy varata aikaa asioiden selvittämiseen. Oman kokemukseni perusteella voin todeta TE-keskusten olevan hyviä tietolähteitä. Yrittäjyysalan koulutuksesta on myös valtavasti hyötyä.

Koskaan ei tiedä mitä tulevaisuus tuo tullessaan, mutta tarkoitukseni on jatkaa töitä yrittäjänä. Tavoitteenani on kehittää ja monipuolistaa yritykseni toimintaa sekä palvelun tarjontaa.

Tekstiili- ja Nahkakonservointi- studio Elzbieta Djupsjöbacka

Valitsemani yritysmuoto on toiminimi: tämä yritysmuoto sopii parhaiten yhden hengen yritykselleni. Konservointialan yritykseni tarjoaa tekstiili- ja nahkakonservointipalveluja.

Yritysideani alkoi hahmottua opiskeluaikana ja yritykseni toiminta käynnistyi kesäkuussa 2003. Yrittäminen on vastannut odotuksiini ja käytännön järjestelyt toimivat hyvin. Töitä on riittävästi ja toimeksiannot ovat kiinnostavia ja vastaavatko ammatillisiin toiveisiini. Aluksi töitä oli vaikeampi löytää riittävästi, mutta nyt kontaktiverkon muodostuttua töitä riittää mukavasti.

Aloittaessani yrittäjänä toimimisen, sain riittävästi ohjeita ALV-järjestelyistä, ennakoveroista sekä YEL -maksuista. Sopimus- ja hinnoitteluasiat ovat vaatineet omaa valmistelutyötä ja muusta yrittäjyyteen liittyvästä olen saanut tietoa kysymällä.

Yritykseni tulevaisuuden suunnitelmana on jatkaa samaan malliin.

Kuva 1. Tekstiilikonservointi Elzbieta Djupsjöbacka konservointitöiden parissa.

Lunette rakennusperinnepalvelut - Lunette rpp, Kati Lahtinen

Olen aloittanut yritystoiminnan vuonna 2002 toiminimellä ja toimin yrityksessäni yksin. Toiminimi on ainakin toistaiseksi muun muassa kevyen byrokratiansa ansiosta ollut minun kannaltani toimivin ratkaisu yritysmuodoksi. Yritykseni toimiala on rakennuskonservointi ja rakennuskulttuuri. Yrittäjyyttä aloin suunnitella jo opiskeluaikana.

Aloittaessani yritystoiminnan moni yrittäjyyteen liittyvä asia ja yrittäjän arki olivat tuttuja sukulaisten kokemusten kautta. Myös aiemmissa työsuhteissani olin seurannut läheltä pienyrittäjän arkea.

Yrittämiseen liittyvät käytännönasiat ovat selvinneet selvittämällä. Aluksi asiaa oli tosin niin paljon, ettei kaikkea annettua tietoa voinut millään omaksua heti, mutta vähitellen tekemällä asiat ovat selkiintyneet kuin itsestään. Hinnoittelu on aina haasteellista tasapainoilua aloittavalle yrittäjälle, mutta tasapainoilu toisaalta jatkuu edelleen toiminnan tasaannuttuakin. Omaan panostukseeni nähden yritykseni toiminta on sujunut hyvin, täysipanoista yrittämistä on alkuvuosina "rajoittanut" opiskeluni ja pieni lapsi. Työtehtäviä arvioidessani puhtaasti konservointialan toimeksiantoja saisi olla enemmän. Asia tulee esille erityisesti rakennuspuolella, jossa konservointi on vielä kovin vieras käsite laajan yleisön parissa. Työmaalla suunnittelu- ja toimeenpanotehtävissä arkkitehti lisäksi sivuuttaa usein rakennuskonservaattorin. Opiskeluaajan idealismini on myös joutunut hiukan taipumaan todellisten työkohteiden realiteettien edessä.

Yrittäjänä yksinpuurtaminen on toisinaan rankkaa, mutta toisaalta se on myös haluamaani luksusta. Halutessaan voi todella rauhassa paneutua johonkin asiaan. Hintana on tietysti tulotason lasku, mutta bisneksen teko ja rahan merkitys ovat muutenkin menettäneet merkitystään iän myötä. Arvot ovat jossain muualla. Ajoittain huomaan kaipaavani kokeneemman mestarin oppia, mutta onneksi siihen ovat auttaneet moninaiset yhteistyöprojektit. Kaikkiaan uskon kuitenkin, että yrittämisen avaimet ovat jokaisen yrittäjän omissa käsissä. Yksityisyrittäjänä ainoa asia joka todella masentaa, on pienyrittäjän asema yhteiskunnassa: kun miettii esimerkiksi sosiaaliturvaa tai sen heikkoutta tavalliseen palkansaajaan verrattuna (sairauspäiväraha, työttömyysturva, työterveyshuolto jne.).

Tavoitteenani tulevaisuudessa on yritykseni toiminnan kohtuullinen kasvattaminen ja oman osaamisen kehittäminen. Yhteistyöprojekteihin osallistun kuten tähänkin asti, toivottavasti jopa enemmän. Suurellisena tavoitteenani on rakennuskonservaattorin aseman vahvistaminen korjausrakentamishankkeissa.

Huonekalukonservointi Niko Niinioja T:mi

Yritykseni toimii toiminimellä, koska toiminimen perustaminen ja kirjanpito yms. on yritysmuodoista yksinkertaisinta. Yritykseni on keskittynyt huonekalujen konservointiin ja restaurointiin.

Toimin yrityksessäni yhteistyökumppanin kanssa, itse työskentelen täysiaikaisena työntekijänä ja kumppanin kanssa meillä toimii alihankintakuvio.

Aloin suunnitella oman yrityksen perustamista jo opiskeluaikana, kun selvisi, etteivät museot työllistä kaikkia valmistuvia konservaattoreita. Yritykseni toimita käynnistyi varsinaisesti syksyllä 2004, mutta toimintaa olin suunnitellut ja valmistellut edeltäneiden kevään ja kesän ajan.

Käytännönasioiden, kuten työtilojen ja –välineiden järjestyminen sujui hyvin. Yrittäjänä toimiessani ovat toimeksiannot olleet pääosin kiinnostavia, mielekkäitä ja ammatillisesti haastavia ja töitä on ollut myös riittävästi.

Työn arjessa tulee jatkuvasti vastaan niin mukavia, ikäviä kuin yllättäviäkin asioita, mutta ikävien ja yllättävienkin asioiden kanssa oppii elämään. Eikä yrittäjyydessä ole ainakaan toistaiseksi tullut vastaan varsinaisia pettymyksiä.

Yrittäjänä aloittaessani sain helposti tietoa ja evästystä monissa käytännön asioissa kuten ALV-järjestelyistä, ennakkoveroista sekä YEL –maksuista. Sopimusasioissa joutuu jokainen yksityisyrittäjäksi ryhtyvä varmasti oppimaan yrityksen ja erehdyksen kautta, vaikka olisi aloittaessaan saanut hyvääkin evästystä. Hinnoittelussa voi valitettavasti myös joutua maksamaan oppirahoja. Evästystä ja apua on saatavissa useita paikoista ja apua kannattaa hakea ennen toiminnan aloittamista, sillä yritystoiminnan ohessa on vaikea saada omat resurssit riittämään sekä työntekoon että asioiden selvittämiseen.

Jokaisen yksin yrittäjänä aloittavan saattaa yllättää yksinäisyyden tunne, joka on todennäköisesti seurausta yksin kannettavasta vastuusta. Vasta toimiessa yksityisyrittäjänä, huomaa työ- tai opiskelijayhteisössä toimimisen sosiaalisuuden, vaikka toki yrittäjänäkin toimiminen voi monesti olla hyvin sosiaalista ja seurallistakin.

Tavoitteena on tulevaa ajatellen yrityksen toiminnan vakauttaminen ja kasvattaminen sopivalle tasolle.

Huonekalukonservointi Kimmo Oksanen

Valitsemani yritysmuoto on toiminimi, koska sitä on helppo hoitaa eikä tarvitse pääomatuloilla pienentää verotusta.

Yrittäjänä toimin itsekseni ja yritykseni pää toimiala on huonekalujen ja puuesineiden konservointi, restaurointi ja koristemaalaus.

Yritysidea alkoi hahmottua opiskeluaikana ja valmistuttuani vuonna 2004 käynnistin yritykseni toiminnan. Käytännönjärjestelyt vaativat alussa oman aikansa: yrityksen käynnistämävaiheessa meni ensin pari kuukautta työtiloja hakiessa ja järjestellessä työvälineistöä toiminnan aloittamista varten, mutta se jälkeen sapluuna on selkiytynyt koko ajan. Tällä hetkellä töitä on riittävästi ja työt ovat pääosin mielenkiintoisia ja moninaisia. Toki välillä on yksitoikkoisempaa, mutta se kuulunee asiaan. Hinnoittelua lukuun ottamatta tietoa yrittäjyydestä on hyvin tarjolla ja tukihenkilöitä ja -instansseja tuli myös hyödynnettyä.

Yrittäjyyteen en ole varsinaisesti pettynyt, mutta vapaa-aikaa ei ole koskaan liikaa, varsinkaan yrittäjällä. Tulevaisuudessa tavoitteenani on saada pidettyä vähintään nykyinen taso.

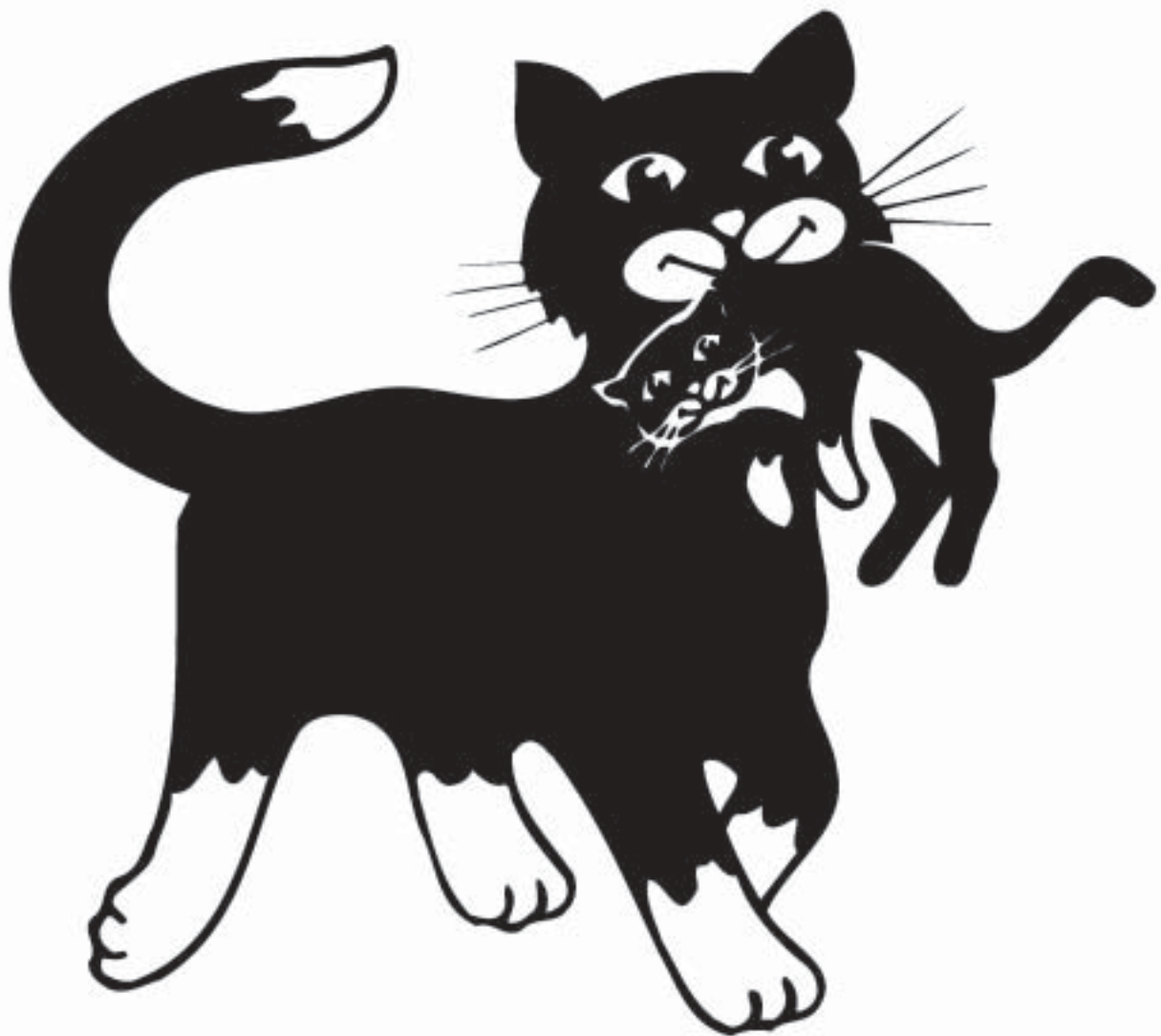
Ariva palvelut Ari Väisänen

Minulla oli konservointialan yritys vuosina 2005–2007. Yritykseni toimialana oli kulttuurihistoriallisten materiaalien, metallien ja huonekalujen konservointi

Toimin yksin kuvataiteen- ja maataloudenharjoittajana, minulla oli Y-tunnus, mutta en ollut rekisteröitynyt ennakkoveroperintään.

Idea yrittäjyydestä muotoutui työsuhteen aikana, mutta lopulta yrittäjyys ei vastanut odotuksini ja päädyin lopettamaan yritykseni toiminnan.

Tulevaisuudessa tuskin toimin yrittäjänä!! Tai eihän sitä koskaan tiedä.

VICTOR EK[®]

Taidekuljetukset ammattitaidolla vuodesta 1885

vaihde puh. 09-125 11 • www.victorek.fi
taidekuljetukset puh. 09-125 1375 • peik.leka@victorek.fi

Vihdin museon kokoelmanhallinnasta

Teksti: Heidi Tammelin, tekstiilikonservaattori AMK, FM

Vihdin museo on ammatillisesti hoidettu Vihdin kunnan omistama kulttuurihistoriallinen paikallismuseo. Vihdin museon kokoelma on museotoiminnan vankka perusta, jonka hyödynnettävyydelle ja hyvälle hoidolle museon koko muu toiminta pohjautuu. Kokoelmasta on muotoutunut myös merkittävä osa vihtiläistä kulttuuriperintöä.

Vihdin kunnan talouden- ja palvelujen tasapainottamisohjelma pakottaa Vihdin museon toimimaan selviytymisen äärimmäisellä rajalla. Se tarkoittaa koko toiminnan rationalisoimista siten, että supistetut resurssit suunnataan asianmukaisesti sekä käytetään optimaalisesti niin, että ammatillisesti hoidetulta museolta lain edellyttämät kokoelmahallintaan liittyvät perustehtävät pystytään toteuttamaan.

Kehittäminen alkaa tilannearviolla. Sen jälkeen asetetaan tavoite toiminnalle sekä kartoitetaan olemassa olevat resurssit. Määritellään ja kuvaillaan kokoelmahallintaan liittyvät välttämättömät perustehtävät. Selvitetään miten on vai onko mahdollista säilyttää ammatillisesti hoidetun museon sekä laadullinen että määrällinen status vertaamalla rationalisoituja supistettuja resursseja kokoelmahallinnan perustehtäviin.

Ensin kuvaillaan Vihdin museon kokoelmat, kerrotaan mihin niiden muodostaminen on perustunut ja mihin suuntaan kokoelmia halutaan kehittää. Määritellään, ketkä ovat vastuussa kokoelmien kehittämisestä ja mitkä ovat kehittämiselle asetetut ensisijaiset tavoitteet. Museon toimintaa ohjaava suunnitteludokumentti antaa myös tietoa museon toiminnasta asiakkaille sekä omistajaorganisaatiolle. Kirjallisten periaatteiden avulla voidaan arkipäivän kokoelmahallinnassa valintoja perustellusti tehdä ja priorisoida. Kokoelmat kehittyvät johdonmukaisesti halutulla tavalla ja kokoelmahallinnan jatkuvuus voidaan muutostilanteissakin turvata. Kehittämis ehdotukset viestittävät myös omistajaorganisaatiolle selkeästi museon kokoelmahallinnan tavoitteista.

Museo vastaa siitä, että kokoelmia kehitetään tasapuolisesti ja tarkoitustaan vastaavasti turvaten kokoelmahallinnan jatkuvuus ja laatu. Kokoelmien kehittämisestä vastaava museonjohtaja johtaa käytännön työtä. Kokoelmapoliitiikasta ja sen toteuttamisesta on lopullisessa vastuussa kuitenkin museon omistajaorganisaatio.

Kytkenät muihin hankkeisiin.

Kokoelmapoliittinen ohjelma on museon perustyökalu, jolla turvataan yhtenäisen ja perustellun linjan jatkuvuus museossa. Siinä perustellaan toiminnan linjaukset paitsi museoinstituution ulkopuolisille tahoille myös omistajaorganisaatiolle sekä omalle henkilökunnalle. Tämä on erityisen tärkeää museoiden itseymmärryksen kannalta. Kokoelmapoliittisessa ohjelmassa määritellään museon suhde kokoelmaansa: siihen kirjataan museon velvollisuudet kokoelmaa kohtaan, määritellään kokoelman sisällön suunta ja kirjataan suurin osa kokoelman säilytykseen, hoitoon ja tutkimukseen liittyvistä käytännön seikoista. Kokoelmapoliittisen ohjelman sisältö määrittyy museokohtaisesti. Olennaisinta on pohtia mikä omassa kokoelmassa on merkityksellisintä, millaisia tavoitteita kokoelmalla on ja kuinka tavoitteisiin pyritään. Kokoelman pohtiminen suhteessa kartuntahistoriaan auttaa näkemään kokoelman vahvuudet ja terävöittämään sen profiilia.

Kokoelmapoliittisen ohjelman rooli näkyy myös uudessa museolaissa (2006). Lakia koskevassa asetuksessa todetaan, että valtionosuuden saamisen edellytyksenä on museon pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelma, joka sisältää rahoitussuunnitelman lisäksi suunnitelmat museon tavoitteista ja painopisteistä sekä siitä, kuinka tutkimus ja konservointi sekä kokoelmien tallennus, kartuttaminen, esittäminen ja säilyttäminen on museossa järjestetty.

Valtion taidemuseon Taidemuseoalan kehittämissyksikkö KEHYS käynnisti vuonna 2002 valtakunnallisen taidekokoelmaprojektin, jonka tavoitteena on kokoelmapoliittisten ohjelmien vahvistaminen, erikoistumiseen kannustaminen ja maanlaajuisen talletustoiminnan käynnistäminen kokoelmaprofiilien tukemiseksi. Väliraportissa joulukuussa 2003 esiteltiin maan 67 taidemuseon kokoelmat. Vuonna 2004 hankkeessa selvitettiin taidemuseoiden kokoelmatoiminnan yleisiä periaatteita sekä kokoelmien profiileja. Projektin kolmas vaihe käynnistyi keväällä 2005 ja jatkui vuodelle 2006. Tavoitteena oli, että mahdollisimman monella taidemuseolla on vuoden 2005 loppuun mennessä kokoelmapoliittiset ohjelmat. Sen jälkeen on mahdollista käynnistää valtakunnallinen talletustoiminta taidekokoelmien alueellisten profiilien terävöittämiseksi.

Taidemuseoita varten tehtyä kokoelmapoliittista ohjelmaa voi ja on syytä soveltaa myös kulttuurihistoriallisiin museoihin. Museoista suuri osa toimii vielä toistaiseksi ilman kirjoitettua kokoelmapoliittikkaa. Myös kokoelma- ja museohistorian tutkimuksen osuus on vähäinen. On siis paikallaan kysyä kuinka voimme perustella oman museomme olemassaolon oikeutuksen, jos emme, kärjistetyksi ilmaistuna, tunne kokoelmaamme ja tiedä mihin suuntaan sitä pitäisi kehittää. Esineistön mielipuolinen ja usein hallitsematon kasautuminen museoiden varastoihin on kokoelmahallinnan ajankohtainen ongelma. Museot hukkuvat kokoelmiinsa ellei kokoelmanhallinnan perinteisiä käytäntöjä kyseenalaisteta ja kehitetä.

Keskustelua museokokoelmien tulevaisuudesta käytiin syksyllä 1999 Kiasman kokoelma-aiheisessa seminaarissa. Seminaarin päällimmäiseksi kysymykseksi nousi kokoelmien kartuttamisen mielekkyys eli voidaanko kokoelmia kartuttaa samaan tahtiin kuin tähän asti on tehty ilman instituution ajautumista umpikujaan. Havainnollistaakseen tämänhetkisen kartuttamiskäytännön hurjaa suuntaa museologian professori Janne Vilkuna esitti numeraalisia faktoja kokoelmien kasvusta. Jos toiminta jatkuu samanlaisena, hänen mukaansa varastot muurautuvat muutamassa vuosikymmenessä umpeen.

Jokainen meistä elää kymmenien tuhansien esineiden ympäröimänä joka päivä. Jonkun täytyy valita, mitkä niistä kuvaavat aikaamme parhaiten. Missään nimessä emme voi säästää niitä kaikkia. Tällä vauhdilla, jolla museot nyt keräävät esineitä ei ole mahdollista jatkaa vaan on alettava hyvin tarkasti priorisoimaan, mitä tästä lähtien museoon tallennetaan, toteaa myös Suomen museoliiton tiedottaja Janne Saavalainen. Suomen museoliiton kampanja "Ei saa hävittää" kannustaa pohtimaan, mitä nykyisestä arjen tavarapaljoudesta tulisi säilyttää kulttuuriperintönä tuleville sukupolville. Vaarana tosin on, ettemme ymmärrä nyky-ympäristömme enemmän tai vähemmän arkisten esineiden, rakennusten ja perinteiden arvoa ja tulemme hävittäneeksi tuleville sukupolville merkityksellistä kulttuuriperintöä.

Kokoelmahallinnan prosessien tutkimisen metodologia

Laadullisessa, voimakkaasti työelämälähtöisessä tapaustutkimuksessa korostuu käytännöllinen orientaatio sekä tiedostettu intersubjektiivisuus eli kaikille yhteisten havaintojen etsiminen. Tarkoituksena on soveltaa olemassa olevaa tutkimustietoa ja omia havaintoja

sekä käyttää valittuja menetelmiä Vihdin museon kokoelmahallinnassa havaittujen ongelmien ratkaisemiseen ja kokoelmahallinnan kehittämiseen.

Tapaustutkimuksen näkökulma on holistinen eli pyritään ymmärtämään tutkimuksen kohde kokonaisuutena. Tapaustutkimus on luonteeltaan toteava eli deskriptiivinen. Se kuvaa kohdetta ja pyrkii parantamaan kohteen tilaa. Tapaustutkimus keskittyy yhteen tiettyyn tapaukseen, Vihdin museon kokoelmahallintaan, mutta silti on aina mahdollista, että tulokset voivat pitää paikkansa myös sellaisissa tapauksissa, joita ei ole tutkittu.

Perinteisen tutkimuksen sijaan käytetään luovaa, konkreettisiin tuloksiin pyrkivää ammatillista prosessia tutkivaa otetta. Tutkimukselle on ominaista ns. metodologinen pluralismi eli monimenetelmällisyys. Tutkimuskohdetta lähestytään havainnoimalla eli empiirisesti fenomenologian, itsereflektion eli itseymmärryksen ja omien observointimenetelmien kautta. Yhtenä tarkoituksena on myös nostaa esiin ns. hiljainen tieto Vihdin museon kokoelmahallinnan prosessien ensimmäisen tason perspektiivillä eli kuvaamisella ja jatkaa toisen tason perspektiiviin eli tulkinnan kautta ymmärrykseen.

Prosessi ymmärretään tapahtumasarjana, joka alkaa jostakin ja päättyy johonkin. Prosessin tarkoituksena on tuottaa jotakin. Tulos voi olla laadultaan aineetonta, kuten palvelu, suunnitelma tai tässä tapauksessa kokoelmahallinta. Prosessin analysointi on ensisijaisesti reflektoivaa ja arvioivaa.

Tämä tutkimus asettuu konservoinnin tiedeyhteisössä yksittäisten esineiden konservointiongelmien ratkaisemisen sijaan tarkastelemaan koko museokokoelmaa ja sen hallintaa. Oman havainnoinnin kautta muodostunut esiymmärrys on merkittävä lähde ja kirjallisena viitekehystenä käytetään aikaisempaa tutkimusmateriaalia aiheesta, kuitenkin niin, että huomio keskitetään mahdollisimman tuoreisiin näkökulmiin.

Tutkimus rajautuu käsittämään ainoastaan Vihdin museon kokoelmaa, sen yksilöllisiä kokoelmahallinnan prosesseja sekä niiden prosessien mahdollista kehittämistä niin, että toiminta tehostuu ja rationalisoituu sekä Vihdin museon ammatillinen status säilyy.

Kokoelman muodostuminen ja nykyinen toimintaympäristö

Ns. Vihti-Seuran kokoelma on nykyisen Vihdin museon kokoelman ydin. Vihti-Seura ry perustettiin 31.1.3.1946 Vihdin kotiseutu- ja museoyhdistys –nimisenä eräänä päätarkoituksenaan kerätä “museoon soveltuvaa esineistöä” sekä huolehtia “tarkoituksenmukaisen kotiseutumuseon aikaansaamiseksi ja edistämällä sen edelleen kehitystä”.

Seuran varsinainen perustaja ja vastavalittu rahastonhoitaja kävi 4.4.1946 päivätyyn pöytäkirjan mukaan ottamassa selvää manttaalikunnalta olisiko Vihdin kirkonkylässä sijaitseva vanha viljamakasiini käytettävissä museotarkoituksiin. Vuonna 1956 Valtioneuvoston päätöksellä Vihdin lainajyvästö lakkautettiin ja Maataloussäätiön johtokunta päätti luovuttaa makasiinirakennuksen Vihti-Seuralle “maatalousaiheiseksi kotiseutumuseoksi”. Seuraavan vuoden lopulla Seurakunta vuokrasi omistamansa tontin makasiinin alla 25 vuodeksi kotiseutumuseolle. Esineiden keruu kotiseutumuseota varten aloitettiin 19.10.1958 ja seuraavan vuoden kesällä (5.7.1959) museo avattiin yleisölle.

Kirsti Penttinen toimi museonhoitajana vuoteen 1966 saakka ja hänen seuraajansa Pirkko Ritvala vuoteen 1970 saakka. Bibliofiili Jarl Pousar aloitti museonhoitajana vuonna 1970 ja silloin museokokoelman kirjat erotettiin esinekokoelmasta ja aloitettiin kotiseutukirjallisuuden keräys kirjaston tiloihin. Vuodelta 1976 löytyy merkintä: "Lahjoituksia täytynyt pitää museonhoitajan kotona sopivien tilojen puutteessa". Vuosina 1978-1980 kotiseutumuseo järjesti näyttelyitä silloisen kunnantalon aulassa. Vuonna 1981 Kirsti Kuusela valittiin museonhoitajaksi ja hänen työtään jatkoi Kalevi Einistö. Vuoden 1981 maaliskuussa Vihti-Seura esitti Vihdin kunnalle, että Niuhalan vanhan kansakoulun puolikas saataisiin museon varastotiloiksi, koska entisen museonhoitajan kotona säilytettävä hyvin laaja Vihti-Seuran esineistö oli siirrettävä sieltä. Esineistö siirrettiin 27.5.1981 viljamakasiiniin, joka jouduttiin sulkemaan yleisöltä.

Vuonna 1982 perustettiin erillinen museotoimikunta ja päätettiin, että kotiseutumuseon kustannuksista vastaa Vihdin kunta Vihti-Seuran osallistuessa varsinaiseen työhön.

Kotiseutumuseo toimi viljamakasiinissa harrastajavoimin, kunnes vuonna 1987 perustettiin Vihdin kunnallinen museo seurakunnan omistamaan ja Vihdin kunnan vuokraamaan ja kunnostamaan kappalaisen virkataloon, Pikkupappilaan. Ennen Vihdin museon avaamista yleisölle Vihti-Seura oli kunnostanut varastotilan, jonne makasiinissa olleet esineet siirrettiin. Vihdin museon perusnäyttelyyn tulevaa esineistöä puhdistamaan oli palkattu työntekijä vuonna 1983. Vuonna 1987 Pirkko Aurell jatkoi museotyötään Vihdin kunnallisen museon ensimmäisenä amanuenssina. Vuonna 1989 museoon palkattiin toimistos sihteeri ja vuonna 1991 museo sai konservaattorin.

Vihtiläisyyden ja Vihdin alueen kulttuurin edustus on yksi kokoelman profiilin tärkeistä juonteista. Kokoelman painopisteinä voi erottaa maatalouteen liittyvän esineistön, paikallisen talonpoikais- ja kartanokulttuurin esineistön, Vihdissä käytetyn tai alueella valmistetun paikallisesti merkittävän esineistön sekä vähemmin myös paikallisen nykykulttuurin esineistöä eri muodoissaan.

Vuonna 2003 luovuttiin vanhasta varastosta ja Vihdin kunta vuokrasi entisestä meijeristä säilytystilaa museokokoelmalle. Tila on osoittautunut liian pieneksi kokoelmalle, joten erilaisia osia kokoelmasta (huonekaluja yksityiseen kartanonäyttelyyn ja ajoneuvoja sekä suuria maatalouskoneita paikallisen navetan vintille) on sijoitettu hajalleen kunnan alueelle. Pikkupappilan näyttelyrakennuksen yläkerrassa on ääriään myöten täynnä oleva tekstiilivarasto ja ns. väliaikainen esinevarasto sekä piharakennuksissa mm. työkaluja, pyöriä ja rakennusosia. Mitkään Vihdin museon tämän hetkiset kokoelman säilytystilat eivät vastaa museoesineiden säilyttämiselle asetettuja edellytyksiä.

Keskeiset kehittämisalueet

Vihdin museo on perustamisestaan lähtien pyrkinyt toiminnassaan ajankohtaisuuteen ja kartuttanut kokoelmaansa ennen kaikkea vihtiläisellä esineistöllä, jonka on katsottu edustavan oman paikkakuntansa ja aikansa merkittävintä kulttuuria. Kokoelman kartuntaa on vuosikymmenten aikana ohjannut esineiden tarjonta lahjoituksina museokokoelmaan, koska hankintavarat ovat aina olleet varsin vähäiset jo ennen niiden loppumista kokonaan. Ajan saatossa kokoelman kartunnalle on syntynyt tiettyjä käytäntöjä ja periaatteita, joita ei kuitenkaan ole saatettu kirjalliseen muotoon.

Vihdin museon tehtävänä on harjoittaa kokoelma- ja näyttelytoiminnan dokumentointia ja luettelointia. Museon velvollisuutena on myös huolehtia, että esinetiedot ovat ajan tasalla, tehty mahdollisimman laaja-alaisesti eri tekniikoita ja menetelmiä hyödyntäen sekä noudattaen luetteloinnista annettuja ohjeita ja sääntöjä. Dokumentointi Vihdin museossa ei ole löytänyt toimivaa yhdenmukaista traditiota. Se on muuttunut aina tekijänsä työtavan mukaisesti. Kokoelman suurimpana heikkoutena dokumentoinnin kannalta voi pitää toimintaa pahasti haittaavan heterogeenisessä tilassa olevia tai olemattomia luettelointitietoja.

Kokoelmaan tuleva uusi esine saa juoksevan inventaarinumeron, joka merkitään esineeseen langalla kiinnitettävään pahvilappuun. Seuraavaksi esine luetteloidaan Musketti-kokoelmatietokantaan, johon liitetään ainakin lahjoittajatiedot, esineen nimi, ajoitus, tekniikka, koko, merkinnät ja hankintatiedot. Kun esine myöhemmin kuvataan, tunnistuskuva liitetään myös kokoelmatietokantaan.

Kokoelmaan kohdistuvan tutkimuksen tulisi liittyä esineeseen, sen valmistajaan, kontekstiin, teoksen kuntoon, konservointiin, historiaan, temaattisuuteen tai kokoelmakohtaisiin painopistealueisiin. Laajemmassa mielessä kysymyksessä voisi olla myös kokoelman historiaan liittyvä perustutkimus. Oman kokoelman ohella tutkimuskohteena voisivat olla myös vaihtuvien näyttelyiden esineet. Vihdin museon kokoelman tutkimus rajoittuu tällä hetkellä perusluetteloinnin tasolle.

Vihdin museon esineistön fyysisestä hoitamisesta ja säilymisestä vastaa museoamanuenssi. Vihdin museolla on pelastussuunnitelma, jonka päivittäminen ei toistu järjestelmällisesti. Vihdin museon museorakennusten olosuhteet eivät ole yleisen museokäytännön mukaisia. Esineitä ei ole varastoitu asianmukaisiin ja olosuhdevaatimukset täyttäviin säilytystiloihin. Esineiden säilytys- ja sijaintipaikkoja ei ole päivitetty Musketti-kokoelmatietokantaan. Esinekokoelman säilytystiloihin pääsyä ei pysty varmasti rajoittamaan eikä kävijöistä pidetä erillistä kirjaa. Vihdin museon henkilökunnan koulutusta ei ole järjestetty siten, että ammatillinen osaaminen pysyy museoalan edellyttämällä tasolla. Omaehtoista opiskelua ei erityisemmin tueta.

Oikeaoppiset säilytys- ja valaistusolosuhteet käsittävät niin tasaisen lämmön ja kosteuden kuin valaistuksen säätelyn sekä asianmukaiset säilytysmateriaalit. Ennalta ehkäisevä konservointi tähtää myös siihen, että esineistön kanssa tekemisissä olevat ja niitä käsittelevät henkilöt perehdytetään oikeisiin toimintatapoihin. Sekä vakinainen ja että tilapäinen henkilökunta ohjeistetaan ja perehdytetään esineiden käsittelyyn tai turvaamiseen kaikissa tilanteissa. Ennalta ehkäisevä konservointi ja henkilökunnan perehdytys ovat jääneet hoitamatta.

Perusnäyttelyissä olevia esineitä tulisi vaihtaa sopivin väliajoin, jotta kokoelman ja sen edustaman paikalliskulttuurin monipuolisuus välittyisi yleisölle. Esineitä esitellään myös museon vaihtuvissa teemanäyttelyissä.

Profiilien vahvistaminen

Vältelemme ottamasta vastuuta suurista linjauksista ja toistamme vanhoja toimintamalleja. Ei olisi pahaksi kyseenalaistaa kokoelmahallintaa, joka toimii niin kuin toimii ainoastaan siitä syystä, että näin on aina ennenkin toimittu. Joskus kartuttamisen vaihtoehtona voi olla syvempi dokumentoiminen, joskus myös kartuttamisen lopettaminen kokonaan. Vanhan perinteen noudattamisessa on viime kädessä kyse siitä, että käsitys museokokoelmasta on jäänyt paikalleen sen sijaan, että se olisi kehittynyt aktiivisesti.

Suunnittelemattoman kokoelman kartunnan myötä on kehittynyt käytäntö olla pohtimatta mitä kokoelmaan otetaan ja miksi. Tilanteeseen on syytä kiinnittää huomiota, sillä liian hallitsemattomasti kokoelmaansa kartuttava museo ajautuu helposti tilaan, jossa kokoelma kasautuu karttumisen sijaan.

Tästä kertoo myös kokoelmien aseman heikentyminen. Siinä missä ennen jokainen hankittu esine oli arvokas, nykyisin kokoelmista puhutaan usein vähättelevään sävyyn: "meillähän on VAIN nämä kokoelmat". Tällä hetkellä käyrä osoittaa kuitenkin Susanna Petterssonin mukaan lieviä nousun merkkejä ja tiedostavat museot ovat löytämässä uudestaan kokoelmiensa arvon.

Pettersson jatkaa, että kokoelmien arvostus voi kasvaa ainoastaan museoinstituutioiden sisällä. Päällimmäisenä kysymyksenä on miten oman museokokoelman merkitystä voidaan nostaa. Kokoelmien monipuolisemmalla käytöllä voidaan hakea erilaisia näkökulmia omaan tuttuun kokoelmaan. Tärkeää on asennemuutos museon sisällä: kokoelma ei saa olla "vain" kokoelma. Arvostuksen voi luoda vain museo itse. Ja se on myös sen tehtävä. Jos instituutio ei arvosta itseään ja kokoelmiaan, antaa se ulospäin viestin, jonka seurauksena omistajaorganisaatio ja yleisökin omaksuvat helposti museota vähättelevän asenteen.

Kokoelmatyöhön liittyviä ongelmia aiheutuu erityisesti resurssipulasta. Museot ovat joutuneet panostamaan liian paljon elämyksellisyyteen ja museovieraiden viihdyttämiseen kokoelmahallintatyön jäädessä vähemmälle. Kokoelmatyö vaatisi ehdottomasti nykyistä enemmän asiantuntevaa henkilökuntaa.

Monet tässä esitetyistä ajatuksista on esitetty aikaisemminkin ja tullaan todennäköisesti esittämään vielä lukuisia kertoja uudestaan. Tämän kaltaisella pohdinnalla on kuitenkin aina paikkansa ajatteluketjussa, joka aktivoi museoita itsearvioinnissaan myös kokoelmahallinnan kannalta.

Lähteet:

- Ketonen, Helka & Pettersson, Susanna 2006. Valtakunnallinen taidekokoelmaprojekti. Valtion taidemuseon taidemuseoalan kehittämisyksikkö KEHYS. Helsinki.
- Pettersson, Susanna 2005. Suhteessa kokoelmaan. Artikkelit 9.3.2005. Teema 05. Kokoelmatoiminnan haasteet 10. –11.2.2005.

Painamattomat lähteet:

- Pousar, Jarl s.a., käsikirjoitus.

Sähköiset lähteet:

- Anttila, Pirkko 2006. Ideasta tulokseen – tekijästä tutkivaksi tekijäksi. Turun ammattikorkeakoulu Opinnäytetyömessut 2006.
- Verkkodokumentti. Saatavilla <http://www.turkuamk.fi/public/download.aspx?ID=22793&GUID={CF410DEB-FD6E-4F2D-9B75-E681F1B53AAC}>
- Museot haastavat suomalaiset vaalimaan yhteistä kulttuuriperintöä 28.11.2006: verkkodokumentti. Saatavilla
- <http://www.yleradio1.fi/kulttuuriuutiset/id4850.shtml>.
- Museot hukkuvat taiteeseen – muuttuvatko keräilyn käytännöt? 28.11.2006: verkkodokumentti. Saatavilla
- http://www.rakennustaiteenseura.fi/taiteentutkija/2000-1/11_pettersson/keski.htm.
- Tapaustutkimus 29.11.2006. Verkkodokumentti.
- Saatavilla <http://www2.uiah.fi/projects/metodi/071.htm>.

Kokoelmaturvallisuus ja ennaltaehkäisevä konservointi kirkkorakennuksissa

Teksti ja kuva: Heidi Wirilander, tekstiilikonservaattori AMK, projektityöntekijä

Konservoinnin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä tutkittiin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön ennaltaehkäisevää konservointia ja irtaimistoturvallisuutta. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkkohallituksen kanssa.

Tutkimuksessa koottiin ajantasaista tietoa seurakuntien kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön kokoelmaturvallisuudesta sekä kehitettiin toimenpidesuosituksia vaurioiden ehkäisemiseksi. Opinnäytteen keskeisin painopiste oli irtaimistovaurioiden ennaltaehkäisemisen menetelmien kehittämisessä. Tutkimusaineisto koottiin 80 seurakuntaan lähetetyllä kyselyllä ja 12 kirkkorakennuksen kartoittamisella. Tutkimuksen perusteella havaittiin, että Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkorakennusten irtaimistoturvallisuudessa ja ennaltaehkäisevässä konservoinnissa on olemassa seurakuntakohtaista vaihtelua. Keskeisimmän uhan esineistön säilymiselle aiheuttaa tiedon puute. Vakavimmat ongelmat esiintyivät seurakuntien vanhimman, käytöstä poistuneen, esineistön varastoinnin.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja kansallinen kulttuuriperintö

Kulttuuriperintö on tärkeä kansakunnan identiteettiä ja tapakulttuuria rakentava tekijä. Suomen kansallinen perintö voidaan jakaa kahteen ryhmään: 1. luonnonperintöön ja 2. kulttuuriperintöön. Kulttuuriperintö voi olla sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittävää ja se voi olla joko aineellista tai aineetonta. Aineellista kulttuuriperintöä ovat irtaimet esineet ja kaikki materiaallinen kulttuuriperintö. Aineellinen kirkollinen kulttuuriperintö voi olla joko irtainta (esim. kirjat, ehtoollisvälineet, alttarimaalaukset ja kirkkotekstiilit) tai kiinteää (esim. kirkko- ja kappelirakennukset sekä pappilat ja niitä ympäröivät piharakennukset). Suomen kansallisen kulttuuriperinnön merkitystä kuvaa parhaiten se, että vastuu muun muassa kulttuuriperinnöstä kuuluu Suomen perustuslain (731/1999) mukaan kaikille. (Opetusministeriön tietoteksti Maailmanperinnöstä 18.11.2007: verkkodokumentti; Kulttuuriperintöä koskevat kansainväliset sopimukset 18.11.2007: verkkodokumentti; Kulttuuriympäristön ja korjausrakentamisen käsitteitä 18.11.2007: verkkodokumentti; Turnpenny 2004: 297–298.)

Kirkollinen kulttuuriperintö muodostaa merkittävän kokonaisuuden Suomen kansallisessa kulttuuriperinnössä. Seurakuntien hallussa on 830 eri aikakauden kirkkorakennusta (Kirkkohallitus 20.3.2008: Kirkkorekisteri). Kirkkojen suunnittelijat ja rakentajat eivät ole muodostaneet yhtenäistä ryhmää vaan jokainen kirkkorakennus irtaimistoiheen edustaa omaleimaisella tavallaan kirkon kulttuuriperintöä. Kirkkorakennuksista noin 8,8 % (73 säilynyttä kirkkorakennusta) on keskiaikaisia. Suomessa säilyneestä keskiaikaisesta rakennuskannasta muodostavat kirkkorakennukset suurimman ryhmän.

Kirkollisen kulttuuriperinnön säilyminen tuleville sukupolville on pyritty varmistamaan Suomessa lainsäädännöllisesti. Nykyisin kirkollisen kiinteän ja irtaimen kulttuuriperinnön suojelua on käsitelty muun muassa maankäyttö- ja rakennuslaissa (32/1999), rakennussuojelulaissa (60/1985), laissa kulttuuriesineiden maasta viennin rajoittamiseksi (445/1978), kirkkolaissa (1054/1993) ja muinaismuistolaissa (195/1964). Seurakuntien kulttuuriperinnön hallinnointia koskeva lainsäädäntö muodostaa suuria haasteita taideteosten ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan esineistön säilyttämiselle paikallisseurakunnissa. Olisi tärkeää, että irtaimen kulttuuriperinnön säilyttäminen ja huolto toteutuisi kaikissa seurakunnissa kirkkolain ja -järjestyksen sekä muinaismuistolain hengessä. Muuttotappioalueiden seurakuntien käytössä olevat taloudelliset resurssit voivat kuitenkin tehdä irtaimiston säilytystilojen perusparantamisen lähes mahdottomaksi.

Kirkon keskushallinnon rooli suhteessa seurakuntiin on neuvoa antava. Kirkkohallitus voi antaa seurakunnille suosituksia ja hyviä ohjeita irtaimen kulttuuriperinnön hallinnointiin. Kirkkohallitus tukee seurakuntia kulttuuriperintönsä hoitamisessa erilaisten ohjeistusten ja yleiskirjeiden muodossa sekä taloudellisesti Kirkon keskusrahaston kautta. Vastuu seurakuntien hallussa olevasta kulttuuriperinnöstä on edelleen paikallisseurakunnilla ja tämän vastuun syvälliseen tiedostamiseen pitäisi seurakunnissa herätä.

Aktiivinen ja ennaltaehkäisevä konservointi kulttuuriperinnön säilyttäjänä

Aika on eniten esineitä vanhentava ja haurastuttava tekijä. Ajan esineistöä tuhoavat vaikutukset voidaan jakaa valon, lämmön ja kosteuden vaihtelujen sekä käsittelyyn, varastointiin ja puhtauteen liittyviin tekijöihin. Irtaimistoa tuhoaviin tekijöihin on mahdollista vaikuttaa ja vaurioitumista voidaan hidastaa merkittävästi ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmin. (Christoffersen 1995: 25; Harva & Rajakari 2007:18.)

Kulttuurihistoriallisesti arvokasta kirkollista irtaimistoa vaurioittavat sekä esineiden sisäiset tekijät että niitä ympäröivät olosuhteet. Esineistöä sisäisesti vaurioittavia tekijöitä voivat olla muun muassa esineiden valmistusmateriaaleihin, käytettyihin materiaaliyhdistelmiin sekä valmistusmenetelmiin liittyvät syyt. Esineiden valmistusmateriaalit ja -menetelmät voivat altistaa irtaimistoa tietyille vauriotekijöille. Irtaimen esineistön vaurioitumista aiheuttavia ulkoisia tekijöitä ovat muun muassa valo ja sen eri aallonpituudet sekä lämpötila, ilman suhteellinen kosteus, ilman epäpuhtaudet, lika, tuhohyönteiset ja mikrobit. Irtaimiston säilymistä edistäviä ulkoisia tekijöitä ovat muun muassa säilytysympäristön siisteys, irtaimiston sijoituspaikan fyysinen turvallisuus, puhtaus sekä sopivat säilytysmateriaalit, ilman suhteellinen kosteus, lämpötila ja valaistus. (Tomanterä & Erä-Esko 1996:4-5; Mattila, Kaukonen & Salmela 2006: 85.)

Kirkollisen esineistön huolto ja konservointi on ensisijaisesti konservaattoreiden työtä, mutta seurakuntien henkilöstö voi ja sen tuleekin osallistua irtaimen kulttuuriperintönsä ylläpitoon ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmin. Kaikkien konservointitoimenpiteiden avulla pyritään pidentämään kulttuuriperintökohteen elinikää. Aktiivisen konservoinnin toimenpiteillä vaikutetaan esineiden kemialliseen ja fyysiseen rakenteeseen esinettä suojaavien ja tukevien toimenpiteiden avulla. Aktiivisen konservoinnin toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää aina konservaattorin koulutusta ja ammattitaitoa. Ennaltaehkäisevän konservoinnin toimenpiteet on aina sisällytettävä osaksi myös kaikkia aktiivisen konservoinnin toimenpiteitä. (Mattila, Kaukonen & Salmela 2006: 85; ECCO Ammatillinen ohjeisto I-III 20.12.2007: 1.)

Ennaltaehkäisevä konservointi on keskeinen menetelmä kulttuurihistoriallisiin kokoelmiin kohdistuvien riskien hallinnassa. Sen päämääränä on vaurioiden ehkäiseminen ja aktiivisten konservointitoimenpiteiden vähentäminen. Ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmillä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat esineet suojataan epävakaaalta ilmastolta, liialta valolta, tuhoeläimiltä ja vahingolliselta käsittelyltä. Esineille pyritään järjestämään turvalliset ja säilyttävät olosuhteet. Ennaltaehkäisevä konservointi on poikkitieteellinen menetelmä, jonka päämääränä on hidastaa ja estää kulttuuriperinnön tuhoutuminen. Ennaltaehkäisevä konservointi on nimetty eurooppalaisen kulttuuriperinnön säilyttämisen kulmakiveksi Vantaalla 21.–22.9.2000 hyväksytyssä eurooppalaisen ennaltaehkäisevän konservoinnin strategian päätösasiakirjassa. (Cloonan 2007: 747; 21-22.9.2000 PC-Strat, "European Preventive Conservation Strategy project", The Vantaa Document: 2; Knell 1997:83–84.)

Seurakunnissa toteutettavilla ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmillä etsitään esineistöä säilyttäviä toimintatapoja irtaimen kulttuuriperinnön hallinnointiin. Jos seurakunnan liturgisessa käytössä oleva arvoesine ei ikänsä ja kuntonsa vuoksi kestä jumalanpalveluskäyttöä, ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmänä voi olla esimerkiksi alkuperäisen esineen korvaaminen kopiolla alkuperäisen esineen säilymistä varmistamiseksi.

Vaurioita ehkäisevien menetelmien käyttäminen ei aina edellytä seurakunnilta kalliita investointeja ja monimutkaista irtaimiston ylläpidon strategiaa. Tavalliset rakennusten ylläpitotoimet ehkäisevät joiltakin osin myös esinevaurioita. Varmistamalla, että kirkkorakennusten ikkunat ja katot ovat hyvässä kunnossa, voidaan ehkäistä sekä kirkkorakennuksessa että siihen sijoitetussa esineistössä kosteuden ja homeen aiheuttamia tuhoja. Irtaimen kulttuuriperinnön säilymistä edistää esineistön huolellinen käsittely sekä sopivan säilytys- ja sijoituspaikan valinta seurakunnan toimitiloissa. Kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön säilyttämisessä on huomioitava kaikkia esineryhmiä koskevat kysymykset. (Christoffersen 1995: 25; Knell 1997:83–84; Mattila, Kaukonen & Salmela 2006: 85.)

Irtaimistoturvallisuuden kehittämistä voidaan myös pitää ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmänä. Seurakuntien turvallisuusympäristö on merkittävästi muuttunut viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana. Kirkkojen turvallisuusasioissa on paljon kehitettävää, vaikka turvallisuustekninen taso onkin kiinteistöissä parantunut viime vuosina. Vastuu kirkkorakennuksen paloturvallisuudesta on rakennuksen omistavalla seurakunnalla. Nykyinen pelastuslaki tuli voimaan 1.1.2004. Laki määrää rakennuksen omistajan velvollisuuksista onnettomuuksien ehkäisemisessä muun muassa seuraavaa: "Rakennuksen omistaja on velvollinen ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä sekä varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa sekä sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin omatoimisesti kykenee (Pelastuslaki 8§)". (Hassila 2007: 7; Opetusministeriön julkaisuja 2007:8:18.)

Kirkkorakennusten suunnittelu irtaimistoturvalliseksi sekä rakennusten irtaimen kulttuuriperinnön pelastussuunnittelu onnettomuustilanteiden varalle ehkäisevät osaltaan esinevaurioita pelastus- ja evakuointitöiden yhteydessä. Kirkkorakennusten pelastussuunnitelmiin on sisällyttävä ohjeet irtaimen kulttuuriperinnön evakuoimiseksi ja suojaamiseksi onnettomuustilanteissa. Irtaimen kulttuuriperinnön pelastustyön organisoiminen on sisällyttävä seurakunnan tai seurakuntayhtymän turvallisuusstrategiaan, koska vaaratilanteissa ei pystytä enää luomaan turvallisuusorganisaatiota. (Hassila 2007: 7; Opetusministeriön julkaisuja 2007:8:18.)

Turvallisuushkien ja riskien tunnistamiseen on kehitetty monia menetelmiä. Kirkkorakennuksen irtaimistoturvallisuuden riskien kartoittaminen edellyttää toteutuneiden vaaratilanteiden kartoittamista, nimeämistä ja luettelointia. Tunnistettujen riskien merkitykset, toteutumisen todennäköisyys ja heijastevaikutukset on arvioitava. Irtaimistoturvallisuuden uhkien poistaminen tai riskien pienentäminen edellyttävät oikeiden riskinhallintamenetelmien valintaa ja turvatoimien rakennuskohtaista suunnittelua. Toteutuneiden onnettomuuksien ja arvoesinevarkauksien aiheuttamia taloudellisia menetyksiä voidaan pienentää kirkkorakennusten ja niihin sijoitetun irtaimiston vakuuttamisella. (Enberg 2002:11–15.)

Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tutkimuksellinen painopiste oli irtaimistovaurioiden ennalta ehkäisemisen menetelmien kehittämisessä. Tutkimustyö toteutettiin tapaustutkimuksena ja tutkimuskysymykset olivat:

- Mikä on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kulttuurihistoriallisesti arvokkaan irtaimiston ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden tila seurakuntien ja seurakuntayhtymien kirkkorakennuksissa?
- Mitkä kirkkorakennusten ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden asiakokonaisuudet luovat keskeisimmän uhan kulttuurihistoriallisesti arvokkaan irtaimiston säilymiselle seurakunnissa?
- Millaisin irtaimistoturvallisuuden ja ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmin kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön säilyvyyttä voidaan parantaa seurakunnissa?
- Millaisella kirkko-organisaation operatiivisella suunnittelulla ja kokoelmahallinnan tehostamisella seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaan esineistön säilymistä voitaisiin parantaa?

Tutkimusaineisto koottiin opinnäytetyöhön kyselytutkimuksen ja kirkkorakennusten kartoitusten avulla. Tutkimusaineiston pohjalta etsittiin vastauksia kirkkorakennusten kulttuurihistoriallisesti arvokkaan irtaimiston tuhoutumista edistäville tekijöille ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden tekijöitä tarkastelemalla. Päämääränä oli löytää irtaimen kulttuuriperinnön tuhoutumista edistäviä syy-seurausketjuja.

Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksella oli tarkoitus kartoittaa 80 satunnaisotannalla valitun erikokoisen kohdeseurakunnan ja -seurakuntayhtymän kirkkorakennusten ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden tilannetta. Kyselyn otoksen pohjan muodostivat vuosien 2000–2006 välisenä aikana seurakuntaliitoksen kokeneet seurakunnat ja seurakuntayhtymät. Otokseen lisättiin noin puolet satunnaisotannalla valittuja seurakuntia, jotka eivät vielä olleet kokeneet seurakuntaliitosprosessia meneillään olevassa rakenneuudistuksessa. Tutkimusotoksen heterogeenisyydellä ja laajuudella pyrittiin varmistamaan kyselyaineiston yleistettävyyden ja riittävyys. Kyselytutkimuksen keskeisiä painopisteitä olivat:

- Arvoesineistön säilyttäminen, huolto ja varastointi,
- Kirkkorakennusten arvokkaan irtaimiston suojaaminen huoltotöiden ja peruskorjaushankkeiden yhteydessä,
- Irtaimistoturvallisuus kirkkorakennuksissa sekä
- Kirkkorakennusten turvallisuuskysymykset.

Seurakuntiin lähetetty kysely oli kaksiosainen. Lomakkeen 1 avulla pyrittiin kartoittamaan seurakuntien hallintovirkamiesten koulutuksellisia tarpeita irtaimen kulttuuriperinnön hallinnoinnissa, ylläpidossa ja suojelussa. Kyselylomake 2 täytettiin jokaisesta seurakunnan kirkkorakennuksesta. Kyselylomake 2 vastausten pohjalta pyrittiin saamaan yleiskuva kirkkorakennusten irtaimistoturvallisuuden riskeistä sekä kartoittamaan ennaltaehkäisevän konservoinnin toteutumista Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkorakennuksissa. Tietoa yritettiin saada mahdollisimman kattavasti jokaisesta kyselyyn osallistuneesta seurakunnasta ja sen kirkkorakennuksista; niin uusita kuin vanhoistakin. Myös autioituneista ja käytöstä poistetuista seurakunnan omistamista kirkkorakennuksista pyydettiin täyttämään erillinen kyselylomake 2.

Kirkkorakennuksissa tehdyt kartoitukset

Kirkkorakennusten kartoitukset tehtiin tutkimukseen satunnaisotannalla valitussa rakennuksissa syksyn 2007 aikana. Kartoituksiin valitut rakennukset sijoituivat kaikkien yhdeksän Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hiippakunnan alueelle. Kirkkorakennusten kartoituksissa esineistön säilytystilat ja -menetelmät dokumentoitiin digitaalikameralla valokuvaamalla ja muistiinpanoja tehden. Irtaimen kulttuuriperinnön sijoittelu- ja ripustusmenetelmät valokuvattiin ja dokumentoitiin kirkkorakennuksessa. Esineistön varastointitilat valokuvattiin ja dokumentoitiin sekä kirkkorakennuksissa että niihin liittyvissä kellotapuleissa. Jokaisesta kirkkotilakartoituksesta täytettiin erillinen kirkkorakennuksen kartoituslomake jonka avulla rakennuksista koottu tieto pyrittiin saamaan vertailukelpoiseen muotoon. Kartoituslomakkeiden pohjalta kirjoitettiin erillinen kirkkorakennuskohtainen yhteenveto kartoituksessa tehdyistä huomioista. Kartoituskohteiksi valittiin satunnaisotannalla seuraavat 12 kirkkorakennusta:

1. Espoon hiippakunta: Espoon tuomiokirkko, Siuntion kirkko
2. Lapuan hiippakunta: Jyväskylän kaupunkikirkko
3. Turun arkkihiippakunta: Turun tuomiokirkko, Mynämäen kirkko
4. Tampereen hiippakunta: Vanajan kirkko (Hämeenlinna)
5. Helsingin hiippakunta: Alppilan kirkko, Sipoon vanha kirkko
6. Mikkelin hiippakunta: Mikkelin maalaisseurakunnan kirkko
7. Kuopion hiippakunta: Joensuun kirkko
8. Oulun hiippakunta: Ylivieskan kirkko
9. Porvoon hiippakunta: Olaris kyrkan (Espoon Olarin kirkon yhteydessä oleva ruotsinkielisen seurakunnan kirkkorakennus)

Irtaimiston säilytystilakartoitusten havainnoinnin painopistealueina olivat:

- esineistön sijoittelu ja ripustusmenetelmät kirkkorakennuksissa sekä käytettyihin menetelmiin liittyvät riskit,
- irtaimiston varastointi- ja säilytystavat sekä käytettyihin varastointi- ja säilytystapoihin liittyvät riskit,
- irtaimistoturvallisuutta koskevat kysymykset sekä irtaimistoturvallisuuden puutteiden tunnistaminen ja irtaimiston evakuoitavuus.

Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen keskeiset tulokset voidaan kiteyttää seuraavasti: tutkimus tarjoaa yleistettävissä olevaa vuoden 2007 perustietoa seurakuntien kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön turvallisuuden ja ennaltaehkäisevän konservoinnin kysymyksistä. Muuttotappioalueiden seurakuntien käytössä olevat taloudelliset resurssit voivat muodostaa irtaimiston konservoinnin ja säilytystiloihin tehtävät perusparannukset lähes mahdottomaksi.

Kyselytutkimus osoitti, että seurakunnat ovat hyvin motivoituneita ja kiinnostuneita hallussaan olevan kulttuuriperinnön ylläpidosta ja hoidosta lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti. Irtaimen kulttuuriperintönsä arkisessa hoidossa ja varastoinnissa seurakunnat toimivat usein parhaan tietonsa ja osaamisensa mukaan. Seurakuntien oma asiantuntemus ei kuitenkaan aina riitä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan irtaimiston varastointiin liittyvien puutteiden tai esineistön ylläpitotarpeen tunnistamiseen. Siksi irtaimiston varastointimenetelmien perusparannukset ja ylläpitoluonteinen konservointityö voivat jäädä tekemättä. Kyselytutkimuksen ja kirkkorakennuksissa tehtyjen kartoitusten tulokset kertovat toisiaan täydentäen, että seurakuntien henkilöstö tarvitsee irtaimen kulttuuriperinnön ylläpitämiseen ja hallintointiin asiantuntevaa tukea ja apua. Jos opinnäytteessä luotua ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden kehittämistyön mallia käytetään seurakuntien kirkkorakennusten kokoelmaturvallisuuden kehittämiseen, tehokkain tilanteen kartoitusmenetelmä on seurakunnan toimipisteiden kartoittamiseen ja henkilöstön haastatteluun perustuva asiantuntijan laatiman työyksikön toiminnan kehittämissuunnitelma.

Kyselytutkimuksen tulokset

Tutkimukseen valituista 80 seurakunnasta kyselyyn osallistui 43 seurakuntaa ja seurakuntayhtymää. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui 53,75 %. Eri hiippakuntien kyselytökseen verrattavissa olevat vastausprosentit vaihtelivat toisistaan merkittävästi. Vastausprosenttien vaihteluväli oli 30 % - 86,71 % välillä. Kyselylomakkeiden vastauksia analysoitiin sekä tilastollisesti että lomakkeiden vastausten asiasisältöjä arvioiden.

Eri hiippakuntien vastaajaseurakuntien välillä ei ollut havaittavissa merkittäviä eroja kulttuuriperinnön säilyttämisessä tai yleisessä asennoitumisessa kulttuuriperinnön ylläpitoon. Seurakuntien kulttuuriperinnön säilymistä edistäneet ja vaikeuttaneet tekijät olivat samansuuntaisia kaikissa vastaajaseurakunnissa. Selvää välinpitämättömyyttä vastauksista ei voitu havaita, mutta seurakuntien tiedolliset puutteet ja vaikeudet tunnistaa irtainta kulttuuriperintöä saattavat muodostaa uhan esineistön säilymiselle. Kaikista hiippakunnista löytyi sekä niitä seurakuntia, joissa joko seurakuntalaisten tai seurakunnan henkilöstön syvä kiinnostus ja aktiivisuus kulttuuriperinnön säilyttämiseen olivat merkittävän syvällistä ja sitoutunutta. Tämä kiinnostus näkyi tavallisesti kulttuuriperintökysymysten esillä pitämisenä, tahtotilana ja resursointina kulttuuriperintötyöhön.

Seurakunnissa, joissa kulttuuriperintöasioita ei pidetty aktiivisesti esillä tai joissa irtain kulttuuriperintö hahmotettiin lähinnä "käyttöesinealuonteen" kautta, ei tavallisesti nähty esineistön säilymisen edellyttävän mitään erityistoimia seurakunnassa. Kulttuuriperinnön säilyttämisen kiinnostusta esiintyi niin niukkojen taloudellisten resurssien kanssa kamppailevilla seurakunnilla kuin taloudellisesti vakavaraisilla ja varakkailta seurakunnilla. Seurakunnat, jotka nostivat vastauksissaan esiin niukat taloudelliset resurssinsa, harvemmin pystyivät näkemään mahdollisuutensa kovinkaan suuriksi kulttuuriperinnön säilyvyyden parantamisessa. Myös seurakunnan henkilöresurssien niukkuuden kerrottiin rajoittaneen mahdollisuuksia suojella ja ylläpitää seurakunnan irtainta kulttuuriperintöä esimerkiksi ajanpuutteen vuoksi. Vähävaraiset seurakunnat kertoivat olevansa kulttuuriperintönsä säilyttämisessä ja konservoinnissa joko Kirkkohallituksen tai EU:n taloudellisen tuen, vapaaehtoistyön ja yksityisten lahjoitusten varassa. Seurakunnat, joissa kiinnostus kulttuuriperinnön säilyttämiseen oli aktiivista ja joissa taloudelliset resurssit antoivat myöden, löydettiin myös rahoitus seurakunnan kulttuuriperinnön konservointiin ja säilytystilojen perusparantamiseen. Myös seurakunnan päättäjien ja luottamushenkilöiden aito kiinnostus ja ymmärrys kulttuuriperinnön säilyttämisen tärkeydestä katsottiin edistävän taloudellisten resurssien löytymistä tarvittaviin kulttuuriperintöinvestointeihin.

Seurakunnassa tehdyn inventointityön todettiin vastausten pohjalta lisänneen kulttuuriperintötietoista ja -myönteistä ilmapiiriä seurakunnassa sekä lisänneen kiinnostusta arvoesineistön asianmukaiseen säilyttämiseen ja konservointiin. Seurakunnat olivat saaneet kulttuuriperintönsä ylläpitoa koskevissa asioissa asiantuntija-apua muun muassa Museovirastolta, Kirkkohallitukselta, paikallismuseoilta ja konservaattoreilta. Tietoa seurakunnat olivat hakeneet myös kirjallisuudesta ja internetistä. Merkittävänä on pidetty, että saatu apu olisi luotettavaa ja asiantuntevaa. Seurakunnat kokivat, että kulttuuriperinnön hoitoa, säilyttämistä ja ylläpitoa koskevaa tietoa pitäisi olla saatavilla keskitetysti selkeiden ohjeiden muodossa ja neuvontana. Tietoa seurakuntien mielestä pitäisi saada ainakin Kirkkohallituksesta, hiippakunnista, "kirkon omasta tietopankista" ja Museovirastosta. Kirkkorakennusten irtaimistolle vakavimmin riskejä aiheuttavista tekijöistä suurimmiksi uhkiksi otosseurakunnissa koettiin 70 saadussa vastauksessa ilkeivallan mahdollisuus 80 % (56 vastausta), kävijöiden aiheuttamat vauriot 45,71 % (32 vastausta), vesivahinkojen mahdollisuus 30 % (21 vastausta) ja epäasialliset irtaimiston säilytystilat 18,57 % (13 vastausta).

Kirkkorakennusten kartoitusten tulokset

Kirkkorakennuksissa tehtyjen ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden kartoitusten pohjalta voitiin tehdä yleisiä havaintoja siitä millaisille irtaimistoa vaurioitaville ja uhkaaville tekijöille seurakuntien irtain kulttuuriperintö kirkkorakennuksissa altistuu. Vallitsevien vaurioaltistustekijöiden voimakkuudesta ja vahingollisuudesta yksittäisille arvoesineille ei pystytty tekemään tarkkoja johtopäätöksiä kirkkorakennusten kartoitusten yhteydessä. Säilytystiloihin ja -menetelmiin liittyvien vaurioitavien tekijöiden vahingollisuus yksittäisille esineille on aina sidoksissa esineiden valmistusmateriaaleista ja -menetelmistä johtuviin esineiden yksilöllisiin ominaisuuksiin sekä niiden alttiuteen tuhoutua näiden vauriotekijöiden vaikutuksesta.

Kirkkorakennuksiin ja niiden kellotapuleihin sijoitetun esineistön irtaimistoturvallisuudessa ja ennaltaehkäisevässä konservoinnissa todettiin olevan puutteita. Kartoitettujen kirkkorakennusten välillä esiintyi tasovaihtelua erityisesti esineistön varastointimenetelmissä. Kaikkien kartoitettujen kirkkorakennusten esineistön säilytystiloissa havaittiin jonkinlaisia puutteita ja irtaimistolle vahingollisia säilytysratkaisuja. Säilytystiloissa esiintyneiden puutteiden vahingollisuus vaihteli kuitenkin hyvin lievestä säilytysmenetelmien puutteista erittäin vahingollisiin säilytystaparatkaisuihin. Irtaimen kulttuuriperinnön vaurioitumista edistäviä tekijöitä ilmeni kirkkorakennuksissa seuraavilla irtaimistohallinnoinnin osa-alueilla: 1. irtaimistoturvallisuudessa, 2. säilyttämässä ja varastoinnissa, 3. säilytystilojen ilmastollisissa olosuhteissa sekä 4. kokoelmien evakuoitavuudessa.

Rakennusten säilytystiloissa ongelmia muodostivat ahtaat säilytyskaapit ja esimerkiksi väärin kaappeihin tehdyt ripustustankojen asennukset, jotka osaltaan estivät kirkkotekstiilien säilytysmenetelmien perusparantamisen. Seurakuntien käytössä olevan liturgisen esineistön säilytysmenetelmiin panostettiin enemmän kuin liturgisesta käytöstä poistuneen, vanhan ja haurastuneen irtaimiston varastointiin. Siksi kirkkorakennuksiin ja niiden kellotapuleihin varastoitu seurakuntien vanhin esineistö on kaikkein uhanalaisinta ja välittömimmin vaarassa tuhoutua. Rakennusten peruskorjausten yhteydessä säilytystilojen suunnittelutyöstä vastaavilla arkkitehteillä ja seurakunnan henkilökunnalla ei ole ollut riittävästi tietoa siitä, mitä ennaltaehkäisevän konservoinnin tekijöitä kirkollisen esineistön varastointimenetelmien suunnittelussa on huomioitava. Esineistöä saatetaan säilyttää kirkkorakennuksissa ja niihin liittyvissä kellotapuleissa epäasiallisesti myös siksi, että seurakunnan oma tietotaito ei ole riittänyt olemassa olevien puutteiden tunnistamiseen ja varastointitapojen korjaamiseen irtaimistoa paremmin säilyttäväksi.

Voimakkaista ilmastollisten olosuhteiden vaihteluista kärsivät eniten kellotapuleihin ja muihin lämmittämättömiin tiloihin sijoitetut kirkkorakennusten vanhat arvoesineet. Voimakkaasti vaihtelevien lämpötilojen aiheuttamista vaurioista tehtiin vain vähän selviä vauriohavaintoja. Lämpötilan aiheuttamat vauriot voitiin havaita lähinnä materiaalien kuivumisena, pölyämisenä ja haurastumisena. Kirkkorakennusten esineistö oli kaikissa kartoitetuissa rakennuksissa mukautunut melko hyvin talvikautena vaihteleviin sisätilan ilmasto-olosuhteisiin.

Ilman epäpuhtauksien vaikutuksia kirkkorakennuksen irtaimen kulttuuriperintöön pystyttiin havainnoimaan kirkkorakennuksissa ja kellotapuleissa lähinnä rakennukseen kulkeutuneen näkyvän pölyn ja noen muodossa. Voimakkaimmin nokeentumista havaittiin suurten kaupunkien kirkkorakennuksissa. Kellotapuleissa ja muissa lämmittämättömissä varastotiloissa ilman epäpuhtaudet, lika ja pöly muodostivat esineistön kannalta suuren ongelman myös siksi, että nämä säilytystilat eivät kuulu seurakuntien viikkosiivouksessa siivottaviin tiloihin.

Arvoesineistön varastointitavoissa ja -menetelmissä havaittiin esineistöä sekä rakenteellisesti että kemiallisesti vahingoittavia säilytysmateriaaleja, -menetelmiä ja -ratkaisuja. Kirkkojen alkuperäistä kiinteää sisustusta, irtaimistoa ja valaisimien osia oli kasattu kellotapuleiden seinien nurkkaan toisiaan vasten nojaamaan, kasaan päällekkäin ja jopa sähköpääkeskusten välittömään läheisyyteen.

Valaistus ja valon lämpölähteen sijainti muodostavat irtaimiston kannalta ongelmia sekä joidenkin kartoitettujen kirkkorakennusten kirkkosaleissa että esineistön varastointitiloissa. Osaan kirkkorakennuksen esineistöstä kohdistui kirkkosalissa sekä suoraa ikkunoiden läpi rakennukseen tulevaa auringonvaloa että voimakasta kohdevalaisimien keinovaloa. Arvoesineistön kohdevalojen asennuksissa havaittiin myös esineistön kannalta vahingollisia ratkaisuja. Erään kirkkorakennuksen alttarimaalaus altistui voimakkaasti loisteputkien kohdevalaisun aiheuttamalle UV-säteilylle lämpösäteilyn lisäksi.

Irtaimen kulttuuriperinnön varastointitilat ja -menetelmät todettiin tavallisimmin puutteellisiksi rakennusten vanhimman esineistön osalta. Irtainta kulttuuriperintöä ei ollut joko suojattu varastoinnin yhteydessä lainkaan tai varastoinnissa oli käytetty pitkäaikaisvarastointiin sopimattomia pH-arvoltaan happamia tai haitallisia kemiallisia yhdisteitä sisältäviä säilytysmateriaaleja. Varastointitilojen puhtauteen liittyvät ongelmat ilmenivät lähinnä kellotapuleihin ja muihin lämmittämättömiin varastotiloihin sijoitetun irtaimiston kohdalla. Näissä lämmittämättömissä varastotiloissa homeiden, bakteerien sekä tuhohyönteisten ja jyrsijöiden toiminta muodostaa merkittävän esineistöä uhkaavan vauriotekijän.

Kirkkorakennusten pelastustyön tarpeita ja irtaimen kulttuuriperinnön evakuointia ei ollut riittävästi huomioitu irtaimiston varastoinnissa tai rakennukseen sijoittelussa. Irtaimen kulttuuriperinnön varastointi- ja sijoitustavat kirkkorakennuksissa ja kellotapuleissa eivät olleet pelastustyön aikaisia esinevaurioita ehkäiseviä eivätkä esineistön evakuointia helpottavia. Alkusammutusvälineiden ja irtaimiston suojaamisessa käytettävien palosuojapeitteiden määrän arvioitiin olevan jokaisessa kartoitetussa kirkkorakennuksessa ainakin jonkin verran puutteellinen. Kuiva sprinklerjärjestelmä löytyi useasta kartoitetusta kirkkorakennuksesta. Vesijohtoverkostoon liitettyä märkää sprinklerjärjestelmää ei löytynyt ainoastakaan kartoitusten otokseen kuuluvasta kirkkorakennuksesta.

Johtopäätökset

Ennaltaehkäisevää konservointia koskevat kysymykset ratkaisevat kirkon kulttuuriperinnön tulevaisuuden. Siksi ennaltaehkäisevän konservoinnin menetelmien jalkauttaminen seurakuntiin ja kokonaiskirkon tasolle on ratkaisevan tärkeää tulevina vuosina ja vuosikymmeninä. Määrätietoinen työ seurakuntien hallussa olevan kansallisen kulttuuriperinnön pelastamiseksi on aloitettava kaikilla tasoilla jo tänään. Irtaimen kulttuuriperinnön vaurioitumista ehkäisevien toimien tulisi määritellä seurakunnissa ja kokonaiskirkon tasolla tehtävät kokoelma- ja konservointipoliittiset linjaukset.

Kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön säilyttämisessä ja irtaimistoturvallisuudessa on vaihtelua. Kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön kunnossapito ja säilyttämisen vastuu on nykyisellään yksittäisten seurakuntien tai seurakuntayhtymien. Seurakunnilla ei usein kuitenkaan ole käytettävissään tarvittavaa tietotaitoa eikä voimavaroja omistamansa irtaimen kulttuuriperinnön asialliseen säilyttämiseen. Käytöstä poistunut esineistö varastoidaan seurakunnissa usein ahtaisiin tai jopa epäasiallisiin säilytystiloihin. Esineet odottavat puutteellisissa säilytysolosuhteissaan konservointia tai esineistön konservointiin ei edes osata resursoida seurakunnissa. Tällä tavoin irtaimiston informaatioarvo laskee jatkuvasti ja tuhoutumisprosessin aiheuttamat vauriot muodostuvat peruuttamattomiksi. (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto Sarja C 2004:10:3,19–21.)

Keskeisimmän uhan kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön säilymiselle aiheuttaa tiedon puute. On mahdollista, että uudemman kirkollisen kulttuuriperinnön säilymisen asettaa kyseenalaiseksi enemmän piilossa oleva "uhanalaisuus". Vuosisatoja vanha esineistö mielletään usein arvokkaaksi jo ikänsä vuoksi. Uudemmalta kirkolliselle esineistölle ei ole vielä muodostunut vakiintunutta kulttuuriperinnön leimaa ja säilyttämisen traditiota. Irtaimiston tuhoutumiseen tai säilymiseen voi myös vaikuttaa kunkin seurakunnan asenneilmapiiri kulttuuriperintöasioissa. Irtaimiston säilytyskaappeihin ja -tiloihin voidaan edelleen sijoittaa sellaista tavaraa, joka ei sinne kuulu ja joka edesauttaa esineistön vaurioitumista ja tuhoutumista. Irtainta kulttuuriperintöä vahingoittavat myös virheelliset ja epäasialliset hoito-, säilytys- ja käsittelytavat, sopimattomat säilytysmateriaalit sekä virheelliset esineistön ripustus- ja tukimenetelmät. Tuhoa aiheuttaa myös esineistön riittämätön suojaaminen peruskorjausten ja huoltotöiden yhteydessä sekä suojaamattoman irtaimiston siirtely, kuljettaminen ja varastointi irtaimistoa vahingoittavin menetelmin.

Kulttuuriperintöä koskevia kysymyksiä varten saattaa myös olla tarvetta laajemmalle asiantuntija-avulle kirkon organisaatiossa. Irtaimen kulttuuriperinnön vaurioitumista ehkäisevän tiedon on tavoitettava paikallisseurakuntien kaikki henkilöstöryhmät. Ammattitaidon tasoa kulttuuriperintöasioissa voidaan seurakunnissa nostaa henkilöstökoulutuksen ja asiantuntijaneuvonnalla. Ennaltaehkäisevän konservoinnin periaatteista tulisi muodostua osa seurakuntien kiinteistö- ja irtaimistohallinnoinnin sekä kulttuuriperinnön ylläpidon perustoimintoja. Ratkaisevaa ennaltaehkäisevän konservoinnin ja irtaimistoturvallisuuden tason nostamisessa on erityisesti seurakuntien kirkonpalveluskunnan, talouspäälliköiden ja kiinteistöhallinnon henkilöstön sekä kirkkoherrojen ja papiston kouluttaminen. Eri henkilöstöryhmien koulutusten asiasisällöt tulisi suunnitella vastaamaan henkilöstön toimenkuvien sisältöjä.

Seurakuntien irtaimen kulttuuriperinnön säilymiseen vaikuttaa keskeisimmin seurakunnissa tehtävät ennaltaehkäisevän konservoinnin toimenpiteet. Myös seurakuntien irtain kulttuuriperintö tarvitsee säännöllistä perushoitoa ja ylläpitoa kirkkorakennusten tavoin. Arvoesineistön säännöllisen huollon laiminlyönti kiihdyttää esineistön tuhoutumisprosessia, mikä voidaan havaita erityisesti liturgisessa käytössä olevien kirkkotekstiilien kunnossa nopeasti. Huoltamattomien kirkkotekstiilien käyttöarvo voidaan menettää lopulta pysyvästi. Siksi liturgisessa käytössä olevan arvoesineistön säännölliseen ylläpitoluonteiseen konservointiin pitäisi budjetoida vuosittain määrärahoja paikallisseurakunnissa. Valitettavan usein seurakunnissa ei kuitenkaan säännöllisesti tehdä budjettivaroja arvoesineistön vuosihuoltoihin rakennuskannan huoltojen tavoin.

Keskeiseksi jatkotutkimusaiheeksi havaittiin kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön pelastussuunnittelukysymykset. Irtaimen kulttuuriperinnön varastoinnin, säilyttämisen ja hallinnoinnin kehittämisellä kirkkorakennuksissa voidaan ratkaisevasti parantaa myös irtaimen kulttuuriperinnön säilyvyyttä ja evakuoitavuutta onnettomuustilanteissa. Kirkkorakennusten evakuointiprosessien jatkokehittäminen vaurioiden minimoimiseksi edellyttää laajempaa jatkotutkimusta.

Kuva 1. Opinnäytetyöni yhteistyötahona toimineen Alppilan seurakunnan kirkon kellot. Alppilan kirkon kellot on valanut Veljekset Frils Oy Kokkolassa. Kellojen sävelet ovat A, B ja Cis. Kelloihin on valettu teksti: "Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa; Kaikki maa kumartakoon sinua; Herra antaa sanoman".

Kiitokset

Tahdon kiittää lämpimästi kaikkia opinnäytetyöni valmistumiseen keskeisesti vaikuttaneita yhteistyötahoja ja henkilöitä. Kiitokset hyvästä ja pitkäjänteisestä yhteistyöstä ja ohjauksesta Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkkohallitukselle ja erityisesti museoalan tutkija Nina Lempalle. Monet kiitokseni ansaitsevat myös opinnäytetutkimukseni yhteistyötahoina toimineet seurakunnat ja seurakuntayhtymät. Ilman heidän vaivannäköään yleiskuva kirkkorakennusten irtaimen kulttuuriperinnön säilymistä uhkaavista tekijöistä olisi jäänyt hyvin puutteelliseksi.

Suurella työpanoksellaan opinnäytetyöni valmistumiseen ovat vaikuttaneet myös EVTEK Muotoiluinstituutissa työtäni ohjanneet tekstiilikonservoinnin lehtori Anna Häkäri ja konservointiosaston johtaja Tuula Auer. Tahdon kiittää heitä molempia asiantuntevasta ja kannustavasta ohjauksesta.

Lähteet:

- CHRISTOFFERSEN, Lars, D. 1995: ZEPHYR – Passive Climate Controlled Repositories, Storage Facilities for Museum, Archive and Library Purposes. Birch & Krogboe A/S Consultants & Planners, Lund University, Department of Building Physics, Rapport TVBH-3028.
- ENBERG, Mikael 2002: Kuntien riskinhallinta, Suomen Kuntaliitto.
- HARVA, Kirsti; RAJAKARI, Päivi 2007: Teesejä kokoelman hoidosta, Museotyöntekijän käsikirja 5. Taidemuseoalan kehittämisyksikkö Kehys ja Konservointilaitos, Valtion taidemuseo. Yliopistopaino, Helsinki.
- HASSILA, Juha (toim.) 2007: Kirkkojen paloturvallisuusohje, SPEK, Tammer-Paino Oy, Tampere.
- HIRSIJÄRVI, Sirkka; REMES, Pirkko; SAJAVAARA, Paula 1998: Tutki ja kirjoita, Kirjayhtymä Oy, Tammer-paino Oy, Tampere.
- KIRKON MUSEOTOIMI, Kirkkohallituksen 16.12.2003 asettaman kirkkomuseon selvitystyöryhmän mietintö, Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto, Sarja C 2004: 10.
- KNELL, Simon (ed.) 1997: Care of collections. TJ International Ltd, Great Britain, Leicester Readers in museum studies.
- KOHTI EUROOPPALAISTA ENNALTAEHKÄISEVÄN KONSERVOINNIN STRATEGIAA, 21-22.9.2000 PC-Strat, "European Preventive Conservation Strategy project", The Vantaa Document, ICCRom A Project Report PC – Strat.
- KULTTUURIOMAISUUDEN UHAT JA SUOJELU – Työryhmän mietintö Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen toimeenpanosta Suomessa ja osana kansainvälistä kriisinhallintaa, Opetusministeriön julkaisuja 2007:8.
- TOMANTERÄ, Leena; ERÄ-ESKO, Liisa 1996: Vanhojen esineiden hoito – Opaskirja, Museovirasto, Vammalan kirjapaino Oy.
- TUOMI, Jouni 2007: Tutki ja lue – Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- TURNPENNY, Michael 2004: Cultural Heritage, an Ill-defined Concept? A Call for Joined-up Policy. International Journal of Heritage Studies, Vol. 10, No. 3, July 2004, Routledge, Taylor & Francis Group.

Sähköiset lähteet:

- ECCO Ammatillinen ohjeisto I-III 20.12.2007: verkkodokumentti. [Saatavilla osoitteesta: <http://www.konservaattoriliitto.fi>]
- Kulttuuriperintöä koskevat kansainväliset sopimukset 18.11.2007: verkkodokumentti. [Saatavilla osoitteesta: <http://www.nba.fi/fi/kv-sopimuksia#sop1>]
- Kulttuuriympäristön ja korjausrakentamisen käsitteitä 18.11.2007: verkkodokumentti. [Saatavilla osoitteesta: http://www.rakennusperinto.fi/muuta_sisaltoa/kasitteisto/fi_FI/Kasitteisto/]
- Museoviraston tietoteksti maailmaperintökohteista 18.11.2007: verkkodokumentti. [Saatavilla osoitteesta: <http://www.nba.fi/fi/maailmanperintokohteet>]
- Opetusministeriön tietoteksti Maailmanperinnöstä 18.11.2007: verkkodokumentti. [Saatavilla osoitteesta: http://www.minedu.fi/OPM/Kansainvaliset_asiat/kansainvaliset_jaerjestoet/unesco/maailmanperinto/index.html?lang=fi]
- Suomen perustuslaki (731/1999) 18.11.2007: verkkodokumentti. [Saatavilla osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990731>]

Suomen kulttuuriportaali on avattu

Teksti: Lea Murto-Orava, tiedottaja

Suomen museoiden, kirjastojen ja arkistojen digitaalisten aineistojen MICHAEL-kulttuuriportaali on avattu osoitteessa: <http://www.michael-culture.fi> Kulttuuriportaalilla voi hakea kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden organisaatioiden digitaalisia kokoelmia ja verkkopalveluja.

Suomen muistiorganisaatiot ovat digitoineet monipuolisesti maamme historiallista lähdeaineistoa: henkikirjoja, asutusluetteloita, karttoja, kokoelmateoksia, sanomalehtiä, valokuvia, esinekokoelmia, taideteoksia. MICHAEL-kulttuuriportaali kokoaa nämä kokoelmat saman palvelun alle ja tarjoaa käyttäjälleen pääsyn maamme merkittävimpiin aineistoihin. Digitoidun aineiston selaaminen ja käyttö lähdeaineistona on valtaosaltaan maksutonta kaikille käyttäjille.

Suomen kulttuuriportaali on yksi 19:sta Euroopassa avatuista portaaleista, joista tullaan keräämään tietoa monikieliseen yhteiseurooppalaiseen MICHAEL-portaaliin. Sitä käyttämällä matkailijat, tutkijat, opiskelijat, opettajat ja kaikki kulttuurista kiinnostuneet kautta maailman voivat hakea tietoa eurooppalaisista kokoelmista, niiden sijainnista ja sisällöstä.

Suomen MICHAEL-kulttuuriportaali on toteutettu muistiorganisaatioiden eKAM-yhteistyöllä (elektroniset kirjastot, arkistot ja museot) ja se on osa Euroopan komission eTEN-ohjelman rahoittamaa MichaelPlus-projektia. Suomessa projektin virallisia partnereita ovat Museovirasto, Kansallisarkisto ja Kansalliskirjasto, jonka Kansallinen digitointikeskus koordinoi projektia.

Kaikki museot, arkistot ja kirjastot ovat tervetulleita kuvailemaan kokoelmiaan MICHAEL-portaalissa.

Lisätietoja MICHAEL-kulttuuriportaalista antavat:

- Kansallisen digitointikeskuksen johtaja Majlis Bremer-Laamanen, puh. 015 321 1220
- Projektikoordinaattori Terhi Mikkola, puh. 050 582 2526

PKL Suomen osasto ry

Puheenjohtaja

Paperikonservaattori Riitta Koskivirta
Suomen valokuvataiteen museo
Tallberginkatu 1 G, 00180 Helsinki
puh.työ 09-686 63618, fax 09-686 63630
riitta.koskivirta(at)fmp.fi

Varapuheenjohtaja

Paperikonservaattori Päivi Ukkonen
Valtion taidemuseo
Kaivokatu 2, 00100 Helsinki
puh. työ 09-17336257, fax. 09-1733 6390
paivi.ukkonen(at)fng.fi

Hallituksen jäsenet

Taidekonservaattori Nina Robbins
Niemenmäentie 4 A 3, 00350 Helsinki
puh. 050 3678 398
robbins(at)kolumbus.fi

Paperikonservaattori Tina Lindgren
Konservointi Arkki Ky
Porintie 2 E 65, 00350 HELSINKI
puh. 050 4128905
arkki(at)suomiforum.com

Tekstiilikonservaattori Taina Leppilahti
Arvotekstiilipalvelu Tupulatakki Oy
Vihdintie 32, 03100 Nummela
puh. 09-2242 7023 gsm. 044 565 4041
taina.leppilahti(at)tupulatakki.net

Paperikonservaattori Ilkka Heikkinen
Helmikuja 2 A 21
06100 Vantaa
puh. 050 382 0551
ilkka.heikkinen(at)fng.fi

Tekstiilikonservaattori Anna Häkäri
Wolffintie 36, 65200 Vaasa
puh.työ 06-3122 223, gsm 040 5241 274
anna.hakari(at)iad.evtek.fi

Taidekonservaattori Henni Reijonen
Inarintie 33 A 3
00550 Helsinki
puh. 040 543 6527; 09-173 36325
henni.reijonen(at)fng.fi

Taloudenhoitaja

Tekstiilikonservaattori Vuokko Ahlfors
Konservointilaitos
Suomen kansallismuseo
PL 913, 00101 Helsinki
puh. 09- 40509515
vuokko.ahlfors(at)nba.fi

Sihteeri

Tekstiilikonservoinnin opiskelija Päivi Allinniemi
Kylmäojantie 4 K 69
01390 Vantaa
puh. 040 543 6635
paivi.allinniemi(at)gmail.com

Jäsenasias sihteeri

Taidekonservaattori Katariina Johde
Sturenkatu 37-41 H 72
00550 Helsinki
puh. 050 527 7076
katariina_johde(at)yahoo.com

MUNKTELL

Eri kokoisen arkistoaineiston säilyttämiseen tarkoitettu ruotsalainen Munktell-järjestelmä perustuu erityisesti tarkoitusta varten valmistettuun materiaaliin, neutraaliin suodinpaperiin. Valmistuksessa ei koskaan käytetä liimaa, vaan kuoret taitetaan tai ommellaan puuvillalangalla. Suojakuoret ja arkistokääre sopivat esimerkiksi negatiivien, diojen, kirjeiden tai karttojen säilyttämiseen. Paksummat (250g/m²) arkit käyvät myös tukimateriaalina. Vakiokokoja on useita, lisäksi molempia paksuuksia saa rullina.

Munktell-sarjaan kuuluu myös imupaperi, jonka yläpuoli on kosteutta imevää paperia ja alapuoli polyeeteenimuovia. Imupaperi on tarkoitettu estämään pöydän pinnan likaantumista sekä suojaamaan pintaa nesteiltä ja kemikaaleilta. Arkkikoko 48x60cm.

Aqua Forte-nimellä valmistetaan imupöytiin sopivaa erittäin kestäväää ja imukykyistä paperia, jota saa rullana.

Museoiden
hankintakeskus

Puh (03) 3445937 Posti:PL 22, 33311 Tampere